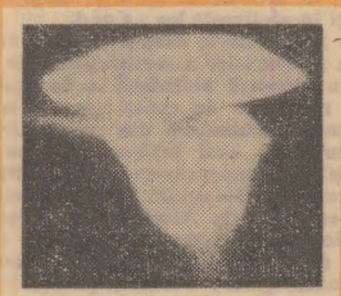

„FARFURIILE ZBURĂTOARE”

**PE MASA
(DE LUCRU)**

A SAVANTILOR

Biblioteca Municipiului Oradea
SALA DE LECTURA

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

ANUL XXIV

32

(1221)

9 august 1968

12 pagini,

1 leu

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

Cînd distanțele
sînt anulate...

Concertul
Marlenei Dietrich

Ultimul ecou
al dramei
de pe „Bounty”

Ghețarii împotriva
setei cronice

Cînd trebuie
să purtăm ochelari?

Tam-tam
pe malul Nigerului

Sexul frumos
și deloc slab

„Și ospătarul care nu mai vine!
(Dresoarea Margarita Nazarova la restaurant)

POVESTIRI
DOCUMENTARE

Concertul Marlenei Dietrich

Marlene Dietrich se afla în turneu la Moscova și direcția Casei Centrale a Literaților a rugat-o să dea un concert pentru scriitori.

— Pentru scriitori? a întrebat ea mirată. Dar o să vină și Paustovski? Nu-l cunosc personal, dar cărțile lui îmi plac foarte mult...

Reprezentantul direcției, uimit oarecum de „condiția” pusă de Marlene Dietrich, i-a răspuns:

— În ultima vreme, Konstantin Paustovski nu se simte bine, dar am să-i aduc neapărat la cunoștință convorbirea noastră...

Cînd în holul Casei Centrale a apărut afișul ce anunța concertul Marlenei Dietrich, am hotărît să-mi iau și eu un bilet, deși nu-mi place muzica ușoară. De fapt vroiam s-o cunosc pe artistă, despre care citisem atîtea și pe care o văzusem în multe filme. O veche formație profesională îmi spunea că n-am voie să pierd cu nici un chip ocazia unei convorbiri cu celebra actriță și femeia plină de curaj care își părăsise țara în semn de protest împotriva nazismului.

Marlene Dietrich în seara aceea, pe care, desigur, n-a uitat-o

...Marlene Dietrich s-a bucurat, ca de obicei, de mare succes. A fost călduros aplaudată, rechemată de nenumărate ori la rampă și tot de atîtea ori bisată. Dar mai putea fi oare artista afectată de această recunoaștere a talentului ei? Ovațiile au însoțit-o doar în cursul întregii ei cariere!

Cu toate acestea, în seara respectivă avea să se întimplă un eveniment neobișnuit pentru ea.

Concertul se terminase și Marlene Dietrich, obosită, se pregătea să iasă din scenă, cînd din culise s-a ivit, pe neașteptate, Leonid Lenci. A mulțumit artistei în numele scriitorilor moscoviți și i-a înmînat un dar: cîteva cărți ale lui Konstantin Paustovski, cu autograful scriitorului.

Aplauzele au izbucnit cu o nouă forță și în clipa aceea și-a făcut apariția și Konstantin Paustovski, urcînd încetîșor și gîșind scărița îngustă ce leagă sala de scenă.

Intrucît nu se simțea de loc bine, crezuse că n-o să poată veni s-o asculte pe Marlene și hotărîse să-i trimită în dar cărțile. În ultimul moment, însă, hotărîse să vină la concert.

Nimeni nu se aștepta să-l vadă acolo și mai puțin decît toți ceilalți, se înțelege, Marlene Dietrich.

Făcînd stîngaci și jenat cîteva pași pe scenă, în lumina reflectoarelor, însoțit de aplauzele furtunoase ale asistenței, Konstantin Paustovski a încercat să mulțumească artistei. Marlene Dietrich, însă, grațioasă, impresionantă în rochia ei strălucitoare, s-a apropiat de scriitor, i-a spus: Oh, danke!... Besten dank!..., după care a îngenuchiat încetîșor înaintea lui, i-a luat mîinile și i le-a sărutat.

Monsieur Guillau

Întimplarea s-a petrecut în ultimul deceniu al secolului trecut. Într-o zi de toamnă aurie, un tînăr se ruga de a-

V. Petrovici: Bogățiile Siberiei (Pictură monumentală pe lemn)

sistentul de regie al unei trupe particulare de operă:

— Aș vrea să joc un rol de figurant...
— N-avem nevoie! i-o reteză scurt asistentul de regie, fără să se uite la el.

— N-am nevoie de bani, insistă tînărul. Teatrul e viața mea, pasiunea mea...

Asistentul de regie își întoarse privirea spre el și descoperi un tînăr bine făcut, frumos, cu părul negru...

— Bine. Vino diseară...
În seara aceea trupa juca „Evgheni Oneghin”.

Înaintea scenei duelului, asistentul înmîna tînărului două revolve.

— Ai să fii secundantul lui Oneghin, monsieur Guillau, îl avertiză el. Uită-te bine: revolverul cu panglică roșie e încărcat. I-l dai lui Oneghin, pe celălalt, lui Lenski. Ai înțeles?... Repetă!...

Tînărul repetă cuvînt cu cuvînt indicațiile regizorului.

În sfîrșit, se auzi aria lui Lenski și adversarii își ocupară locurile pe teren. Oneghin ridică revolverul. Lenski la fel. Oneghin scoase piedica, trase, dar nu se auzi nici o împușcătură. Deodată, un foc de armă: trăsese Lenski. Oneghin, mirat și surprins, scăpă revolverul din mînă și căzu jos. Lenski deabia se finea pe picioare.

Sala rămase mai întîi mirată, apoi izbucni în hohote de ris...

A fost singura dată în istoria teatrului de operă cînd Lenski l-a ucis pe Oneghin.

Figurantul ghinionist a fost imediat alungat. Cine putea bănui că, peste cîteva ani, tînărul figurant va deveni un regizor celebru, iar numele lui, Konstantin Mardjanov, va intra pentru totdeauna în istoria teatrului.

Al. Less

MANUSCRISE RARE

Ultimul ecou al dramei de pe „Bounty”

După 179 de ani, la Londra a fost publicată relatarea celui mai tînăr martor ocular al celebrei răscoale de pe „Bounty”. Peter Heywood avea numai cincisprezece ani cînd echipajul de pe „Bounty” s-a răscolat ca protest împotriva cruzimii comandantului său, sinistrul căpitan William Bligh.

Așa cum rezultă din amintita relatare, Peter Heywood s-a ascuns, înfricoșat, atunci cînd echipajul de pe „Bounty”, condus de secundul Christian Fletcher, s-a revoltat în plin ocean. „L-am văzut pe căpitan cu mîinile legate la spate și amenințat de secund cu un pistol și o baionetă” — a consemnat Heywood. Tînărul nu fusese pus la curent cu pregătirea răscoalei. „Poate pentru că eram prea tînăr și numai aspirant”.

„Bounty” se întorcea în Anglia din Tahiti. „În dimineața cînd a izbucnit răscoala, la 28 aprilie 1789, mi-am dat

seama că se întimpla ceva neobișnuit cînd am văzut mai mulți oameni din echipaj șezînd în castelul de la prora și avînd în mîini cuțite. Unul dintre ei mi-a spus că domnul Fletcher preluase comanda corăbiei, iar căpitanul Bligh fusese imobilizat în cabina sa. Aceleși marinari mi-a mai spus: „Îl ducem în țară ca să fie judecat pentru lunga și mirșava lui comportare de tiran”. Eu am rămas foarte uimit. Mai tîrziu mi s-a spus că domnul Bligh va fi părăsit pe mare într-o barcă, împreună cu cei care ar refuza să servească sub comanda lui Christian Fletcher”.

...Cînd a sosit clipa îmbarcării, eu am hotărît să rămîn credincios căpitanului Bligh, dar cum nu mai era loc în barcă a trebuit să rămîn la bord. Am fost pus în fiare și mi s-a spus că voi putea coborî pe uscat în Tahiti, o dată cu alți membri ai echipajului”. Și, într-adevăr, așa s-a și întimplat. Corabia s-a înapoiat la Tahiti, apoi răscoalați au plecat din nou spre a se stabili în insula Pitcairn, unde au întemeiat o mică comunitate rămasă necunoscută timp de nouăsprezece ani.

Căpitanul Bligh și cei optsprezece inși plecați cu el au ajuns, după o aventuroasă peregrinare de patru mii de mile, pe insulița Tofoa, aproape de Timor. La sosirea în Anglia, Bligh i-a scris mamei lui Heywood pentru a o informa că „josnicia sufletească a fiului ei era cu neputință de descris”; căpitanul nu știa că tînărul nu participase la răscoală. Iar într-o scrisoare către unchiul lui Peter Heywood, el afirma cu ireducibilă-i cruzime: „Nepotul dumneavoastră se află printre răscoalați. Nerecunoștința sa e dintre cele mai negre”.

În realitate, Heywood a fost prins în Tahiti, împreună cu ceilalți marinari debarcați, și pornit spre Anglia. Pe drum a fost cît pe aci să moară literalmente de foame și din pricina maltrătarilor la care era supus. Nimeni nu vroia să creadă că rămăsese credincios căpitanului Bligh. Ajuns în Anglia, la nouăsprezece ani, a fost judecat și condamnat la moarte. În ultima clipă, însă, înainte de a i se pune ștreangul de gît, a fost grațiat. Și astfel, în libertate, a început să reconstituie lunga-i aventură și pînă la urmă a reușit chiar să fie reprimat în Royal Navy.

Povestea lui Peter Heywood a putut fi cunoscută abia zilele trecute, cu prilejul unei licitații londoneze la care a fost pusă în vânzare — pentru o sumă respectabilă — arhiva familiei sale.

Ev. Stoletov

INTERVIU

Acasă la Vladimir Solouhin

Apartamentul moscovit al cunoscutului scriitor sovietic Vladimir Solouhin arăta ca un cîmp de luptă după ce s-au stins ultimele ecouri ale unei mari bătălii. Zugrăvi, tîmplari și alți meșteri își făcuseră din plin datoria și redactorul revistei „Literaturnaia Gazeta”, care venise să ia scriitorului un interviu, a

fost primit cu un zimbet vinovat: „Ce să-i faci, trebuie să trecem și prin asta”. Scriitorul încerca tocmai să pună oarecare ordine în colecția lui, nu tocmai obișnuită: o casetă veche, rusească, un samovar de aramă, un clopot mare și vreo douăzeci mai mici etc. Mărturiile pasiunii unui pătimaș călător, adunate din diverse regiuni, primite în dar de la diferiți meșteri vizitați în atelierele lor ș.a.m.d.

În acest cadru, convorbirea a început cu o mărturisire a scriitorului: de fapt, el nu lucrează niciodată în apartamentul-i moscovit. Se simte inspirat numai în casa părintească din satul Alepino. Părinții nu mai trăiesc, dar nu mai puțin de douăsprezece familii din sat se numesc Solouhin. De aceea, scriitorul se simte la Alepino ca în familie. Acolo și-a conceput cele peste douăzeci de volume apărute pînă acum sub semnătura lui: versuri, proză, eseuri. Din această ultimă categorie se pare că face parte și „Scindurile negre” ce va apare curînd în revista „Moskva”. Este un eseu despre pictura veche rusă. Cel care l-au citit îl socotesc „tipic solouhian”, pentru că imbină informația științifică cu lirismul și cu o notă publicistică. (De altfel, tocmai un volum asemănător, „Scrisori din muzeele ruse”, l-a făcut cunoscut și i-a adus un mare număr de cititori).

Evident, Solouhin n-a fost scutit nici de întrebarea tradițională cu care se încheie, de obicei, orice interviu: — Ce planuri de creație aveți?

— Un roman, mă pregătesc să scriu un roman, a răspuns Solouhin, fără ocoluri. Deocamdată pot să-i anunț doar titlul (destul de curios n.n.): „Un riset îndărătul umărului sting”.

Explicațiile scriitorului lămuresc îndată sensul acestui titlu neobișnuit.

— În copilărie, mama îmi spunea: „În spatele tău stau tot timpul un drac și un inger. Ingerul, în dreptul umărului drept, dracul în stînga. Dacă te porți bine, ingerul ride și dracul se încrunță; dacă te porți rău, ingerul se încrunță și dracul ride. Așa se face că romanul o să aibă titlul „Un riset îndărătul umărului sting”.

PARODII

Note de lectură

O'Henry: „Pagini alese”. Volumul cuprinde mai multe povestiri bune. Eroii lor sînt oameni simpli și complicați, avari și generoși, cutezători și fricoși. Ei iubesc, leagă prietenii, fură, uneori chiar jefuiesc șiucid. Dar cartea nu poartă pecetea tristeții. Dimpotrivă, lectura ei ne face să zîmbim. Zîmbim chiar și atunci cînd unul dintre eroi alungă gîndurile rele din capul altuia cu mînerul revolverului. Rîdem, spunîndu-ne: poate că altfel nu era chip să-l izbăvească de gînduri rele? Citiți totuși cartea, chiar dacă ea vă va lăsa un gust amar. Veți deveni, însă, mai strălucitor.

Charles Dickens: „Documentele postume ale clubului Pickwick”. Acest omuleț grăsuț, care radiază în juru-i bună dispoziție și e util tuturor, își bagă nasul pretutindeni. Numele lui — mister Pickwick. A strîns în juru-i pe cei mai buni oameni și a fondat un fel de club, a cărui deviză era: „Să facem bine oamenilor”. Căci există tot felul de cluburi... Vorbim de multe ori despre asta, dar facem foarte puțin pentru ca în toate raioanele noastre să apară astfel de cluburi.

(Din „Literaturnaia Gazeta”)

cartea

TRANSPORTURI

Operația „Fereastra Universului“

Independent de dimensiunile pe care le are un telescop — odinioară mai modeste, astăzi de-a dreptul impresionant — el a fost și rămâne un aparat de mare precizie. De aici, însă, și dificultățile pe care le implică transportul lui. Dificultăți direct proporționale cu lungimea drumului pe care urmează să-l parcurgă aparatul și cu dimensiunile lui.

Recent, la Leningrad a fost construit — pentru un observator din Caucaz, mai precis din ținutul Stavropol — un telescop de 850 tone, înalt de 42 de metri și cu diametrul oglinzii de șase metri. El urmează să fie instalat la o altitudine de peste 2 000 de metri. Are prin urmare de parcurs o distanță respectabilă. Dar piesele mai voluminoase ale aparatului s-au dovedit peste puterile celor mai mari autocamioane. Ba și feroviarilor și-au exprimat temerea că podurile de cale ferată nu vor rezista încărcăturii. Cineva a propus ca transportul gigantului să fie încredințat unui alt gigant — navei aeriene „Anteu”. Și această idee a fost, însă, respinsă, dat fiind că a fost imposibil de găsit în munți un loc de aterizare corespunzător. Salvarea a adus-o apa.

Oglinda gigantului, care singură cântărește peste 80 de tone, a pornit în lunga-i călătorie la bordul unui șlep special construit în acest scop urmînd să parcurgă prima etapă a drumului pe magistralele fluviale Volga-Baltica și Volga-Don, pînă la Rostov pe Don. Aici, ca și în portul de sud al Moscovei, au fost construite dane speciale pentru acostarea șlepuului.

Din portul Rostov pe Don gigantica fereastră a Universului, cum îi spun astrofizicienii, va lua calea uscatului. Viteza de deplasare a oglinzii nu va depăși 10 kilometri pe oră. Alte piese vor călători ceva mai repede.

Și acum câteva cuvinte despre transportul pe uscat. Pentru remorcarea platformelor pe care vor fi încărcate piesele telescopului se vor utiliza două autotractoare de 500 c.p. În același scop au mai fost reutilitate și cinci autotractoare „Kr. A.Z.-258”. Unele porțiuni ale drumului au fost consolidate.

VA PUTEA FI CONJURATĂ PRIMEJDIA?

Pe acropola din Atena

Cînd a inițiat construirea Partenonului, Pericle nu a prevăzut uzinele, automobilele și toate celelalte surse de poluare a atmosferei, avioanele cu reacție și turiștii înarmați cu aparate fotografice. Singurul pericol existent pe atunci era aerul sărat. Pentru a-i preveni acțiunea, grecii antici își îngrijeau cu deosebită atenție monumentele de marmură, menținîndu-le lucii, care constituia o peliculă protectoare. Dar această operă nu a fost continuată și rămășițele mărețelor clădiri de pe acropola Atenei au căzut pradă uzurii

timpului. Marmura este foarte sensibilă la variațiile de temperatură. Noaptea, umiditatea pătrunde în porii de la suprafața ei, iar dimineața, cînd soarele încinge orașul, picăturile de apă se evaporă lăsînd în urma lor goluri care se măresc pe nesimțite. La această acțiune distructivă, veche de cînd lumea, se adaugă astăzi racilele moderne: fumul uzinelor și vaporii de păcură și benzină veniți din Pireu. La fiecare zbor avioanele cu reacție fac să trepideze monumentele devenite fragile, în timp ce buruienile le atacă de la sol, dislocîndu-le.

Preocupați de distrugerea rapidă și definitivă care amenință cele mai impresionante rămășițe ale unei civilizații prodigioase, arheologii au inițiat o vastă operație de salvare. Numeroși specialiști studiază amănunțit pericolele și efectele lor și propun diverse soluții. Unii preconizează acoperirea porțiunilor mai periclitate cu un strat de material plastic, alții introducerea fiecărui monument într-o „vitrină” de sticlă specială. S-au făcut și propuneri mai fanteziste, dar deocamdată experții au hotărît înlocuirea penelor de fier, care ruginesc în marmură, cu pene de oțel inoxidabil. Alte măsuri asigură primul ajutor monumentelor mai amenințate, ferindu-le de ploaie, de vînturile sărate, de norii de praf și de aerul poluat. Astfel, Cariatidele sînt încorsetate în metal, iar coloanele Propileelor îmbrăcate în scinduri. Coccoțați pe schele de lemn sau din tuburi de oțel, pietrarii au început să panseze rănile Partenonului.

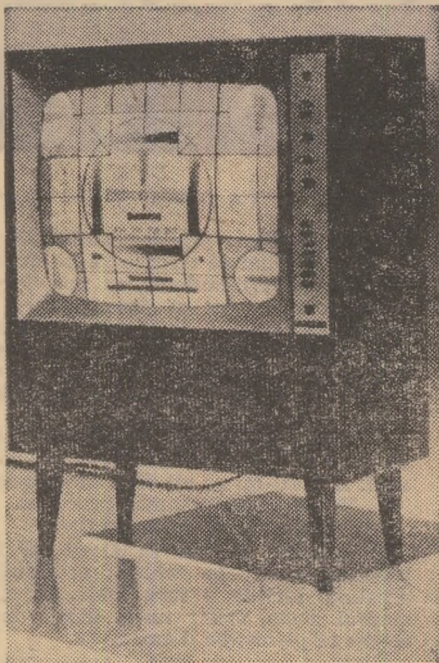
I. Sisakian

COMUNICAȚII

Cînd distanțele sînt anulate...

Viața omului modern e cu neputință de conceput fără mijloacele de comunicație. Telegraful, telefonul, radio-ul, televiziunea au intrat în rutina cotidiană, au devenit însoțitori indispensabili ai omului. Comunicațiile spațiale, care încă acum cîțiva ani au fost o noutate senzațională, nu mai miră nici ele pe nimeni.

Rachete extrem de puternice lansează pe orbite sateliți de comunicație. Stațiile de recepție-emisie cu care sînt înzestrați permit, în U.R.S.S., utilizarea unor instalații terestre relativ simple;

„Rubin 110”, primul televizor sovietic cu ecran de 65 cm.

pe de altă parte, folosind în același timp cîțiva sateliți, comunicațiile pot fi asigurate permanent, zi și noapte, și la distanțe inimaginabile odinioară.

Așa se face că acum, la împlinirea a numai trei ani de la lansarea primilor sateliți sovietici de comunicație, locuitorii regiunilor celor mai excentrice ale U.R.S.S. pot urmări fără nici o dificultate emisiunile postului de televiziune Moscova. În preajma sărbătoririi unei jumătăți de secol de la Revoluția din Octombrie s-a anunțat că în 20 de orașe funcționau instalații de retransmiterea programelor difuzate de sateliți. Astăzi, numărul acestor instalații este sensibil mai mare, iar unele dintre ele, cele din Iujno-Sahalinsk, Komsomolsk pe Amur, Cita, Vorkuta, Norilsk etc., de-

Noua limuzină „Volga” („GAZ-24”) are banchetele rabatabile, încît pot fi folosite și pentru dormit

servesc localități situate la distanțe realmente impresionante. Fără sateliții de comunicații ar fi fost nevoie încă de mulți ani pentru ca televiziunea să poată răzbate în aceste ținuturi...

Rețeaua sovietică de posturi emițătoare T.V. este, de altfel, în genere una din cele mai puternice din lume. La începutul acestui an existau 920 de centre de emisie dintre care 223 de studouri și mari centre de retransmisie și 700 de linii de releu. Posesorii de televizoare din Moscova pot recepționa cinci programe, cei din Leningrad și Tașkent — trei, iar cei din alte 69 de orașe și aglomerări suburbane — două. Numărul total al posesorilor de televizoare se apropie rapid de cifra de 25 de milioane.

În curînd, milioane de sovietici vor putea beneficia de televiziunea în culori. Industria a început să fabrice aparatele necesare. Sistemul franco-sovietic SECAM-3 combină emisiunile în culori cu programele în alb-negru. Programele în culori vor putea fi urmărite și la aparatele obișnuite, dar fără gama-culori, iar posesorii de aparate pentru recepționarea programelor în culori vor putea viziona și programele în alb și negru. Unul din marile avantaje ale acestui sistem este că difuzarea programelor în culori se va face prin releele și cablurile utilizate acum pentru emisiunile în alb-negru.

PROBLEME ȘI SOLUȚII

Recensămîntul naturii

Cîte animale sălbatice trăiesc în Uniunea Sovietică, ce măsuri ar trebui luate pentru protejarea unor specii pe cale de dispariție? Iată o problemă la care nu e ușor de răspuns, dar a cărei soluție specialiștii din rezervația de stat Oka au reușit, totuși, s-o întrevadă. În urma inițiativei lor, de patru ani încoace în pădurile, tundra și stepele din U.R.S.S. se desfășoară în timpul iernilor, perioada cea mai propice căci urmele animalelor pe zăpadă pot fi cu ușurință descifrate, un recensămînt dintre cele mai neobișnuite. Urmînd un traseu prestabilit „recenzorii” notează urmele care-l întretaie după care, cu ajutorul unei formule speciale, numărul diferitelor specii poate fi determinat cu precizie. Eficiența metodei a fost verificată prin observații aeriene.

După colectarea miilor de fișe s-a putut stabili că numărul — aproximativ — al elanilor este de 700 000 de capete, al iepurilor de aproape 20 de milioane, al veverițelor de aproximativ 5 milioane, al mistreților de 60 000, al zibelinelor de 250 000, al linxiilor de 25 000 etc., etc. În același timp s-a constatat că în regiunile centrale ale părții europene a U.R.S.S., în ținuturile Mur-

mansk, Sahalin și Kamceatka lupii aproape că au dispărut și că, dimpotrivă, în Siberia și Extremul Orient numărul lor continuă să se mențină mare. În ce privește urșii brunți, care hibernază, recensămîntul a recurs la buletinele organizațiilor de stocaj a blănurilor. Conform datelor consemnate de acestea, anual sînt vîinate aproximativ 10 000 de animale, cifră considerată ca reprezentînd o zecime din șeptel. Un recensămînt al animalelor a fost efectuat și de vînătorii din ținutul Habarovsk care au stabilit că în taiga din această regiune trăiesc 45 de tigri, aproape 30 000 de cerbi și elani, precum și mari turme de mistreți și căprioare.

Recensămîntul animalelor și al păsărilor din Uniunea Sovietică nu reprezintă o simplă curiozitate căci vînatul constituie — cu zecile de mil de tone de carne și blănurile lui prețioase — o adevărată bogăție națională. După calculele specialiștilor, în momentul de față pot fi vînați fără nici o consecință pentru șeptel pînă la 70 000 de elani anual, deși la începutul secolului aceștia aproape dispăruseră. Situația caștorilor se prezintă și ea cam la fel. Timp de cîteva decenii vînarea lor a fost interzisă dar astăzi, în urma recensămîntului care s-a dovedit încurajator, o serie de exploatări au început să elibereze permise de vînațoare.

Fără cuvînte
Desen de V. Peskov

Tainele celui de al doilea război mondial (V)

AGENTUL
DUBLU
HANS GISEVIUS

(Urmare din numărul trecut)

Hans Gisevius avea impresia că sta mereu pe o muchie de cuțit sau că se balansa pe o sirmă întinsă deasupra unei prăpastii fără fund. Din pricina permanentei senzații de primejdie, un ghimpe de gheață i se înfipsea parcă în inimă și-l sfredeala continuu. Dar nu putea face nimic; se afla între ciocan și nicovală, fără nici o apărare împotriva loviturii fatale care se putea abate asupra-i dintr-o clipă într-alta. E greu de spus ce ar fi fost mai rău pentru el: să nu execute ordinele lui Allan Dulles sau să cadă în mâinile Gestapoului. Și într-un caz și în celălalt îl pindea moartea.

Singura-i salvare era abilitatea, șiretenia și aplombul cu care încerca să acționeze pretutindeni. Asupra lui Gisevius se exercitau acum tot felul de presiuni: generali din opoziție și industriași, Allan Dulles și agenți britanici, Gestapoul și spionajul militar hitlerist... În ciuda poziției sale subrede, trebuia însă să se arate sigur de el, să dea impresia că sta pe un teren solid, că rezolva singur problemele, că avea un punct de vedere personal. Și, trebuie să recunoaștem, o făcea cu multă artă...

Situația de pe front se schimbă, întărind considerabil prestigiul Uniunii Sovietice... „Opoziția militarilor” hitleriști se inviorase din nou. Dar o întâmplare nefericită și stupidă fu că pe ce să distrugă roadele activității îndelungate desfășurate de Hans Gisevius și de ceilalți membri ai opoziției. Niciind pînă atunci „opoziția virfurilor conducătoare” din armată nu mai fusese amenințată de o primejdie atât de mare de a fi descoperită de Gestapo.

Totul începuse de la un fleac. Poliția din München arestase un mic industriaș. Omul fusese zvrilit în închisoare pentru speculă cu devize și o altă escrocherie mărunță. Bavarezul avea însă legături cu juristul Donani, colaborator al lui Canaris. Într-un moment greu micul industriaș îl scosese dintr-o încurcătură pe Donani, apoi la locuința lui se întiniseră de câteva ori complicității, așa încît bavarezul cunoștea cite ceva despre existența opoziției anti-hitleriste. Acum, în disperare de cauză, speculantul de devize ceru amiralului Canaris, prin intermediul lui Donani, să-l elibereze din închisoare.

În locul amiralului, Gisevius l-ar fi eliberat pe infractor, din prudență evident, și cu asta povestea s-ar fi încheiat. Canaris însă se încapățină, nu se știe de ce, și nu voi să miște un deget în ajutorul münchenezului. În consecință, acesta hotărî să vorbească și declară Gestapoului tot ce știa sau bănuia numai. Denunțul era atât de grav, încît anchetatorul refuză pur și simplu să-l dea crezare. Căci chiar dacă numai o mică parte din afirmațiile bavarezului s-ar fi dovedit întemeiate, amiralul Canaris, șeful spionajului militar, ar fi trebuit imediat arestat. Anchetatorul incluse totuși în raportul lui, cu anumite rezerve și indulgind unele afirmații, declarațiile aflate în cursul interogatoriului.

Arthur Noebe, șeful poliției judiciare, care făcea parte de mult din opoziție, dădu buzna în biroul lui Canaris și-l expuse amănunțit primejdia care-l amenința. Canaris rămase însă impasibil.

— Fleacuri, și-au slăbit nervii — observă el. Nu te alarma pentru asemenea fleacuri.

— Nici eu nu m-aș fi sesizat, dar cițiți ce scrie aici — replică Noebe și-l întinse amiralului copia dispozițiilor pe care le primise și care cereau ca toate persoanele citate în declarațiile bavarezului să fie puse sub observație. Pe

Canaris era însă greu să-l scoți din fire.

— Spune-mi, te rog, cine nu-i supravegheat în Germania? Doar nu ești novice în Gestapo.

— Mă rog, așa o fi, dar de acest caz se interesează chiar Göring. Vrea să-și la revanșa pentru Schultze-Boysen și grupul lui.

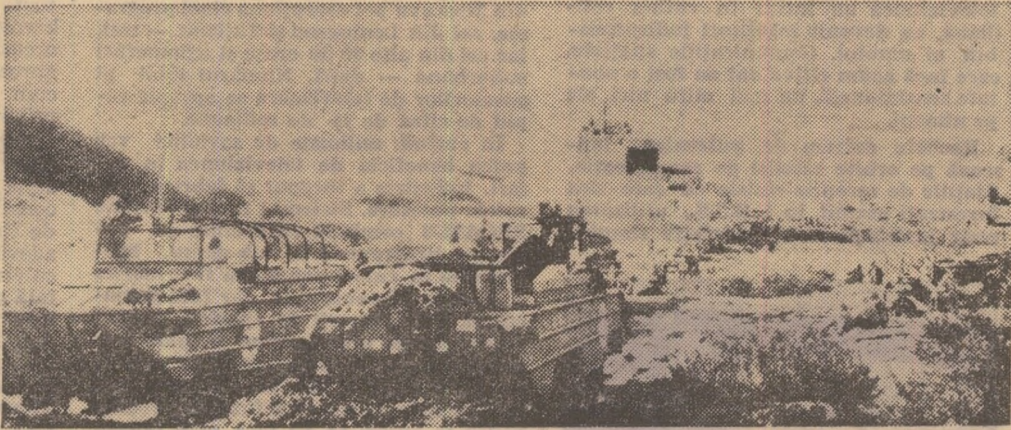
Apoi Arthur Noebe relatează amiralului ce se întâmplase în ultimele zile. Göring hotărîse să-i plătească lui Keitel o poliță pentru neplăcerile pe care le avusese cu puțin timp în urmă din cauza descoperirii unui grup conspirativ care acționase în cadrul ministerului aviației. Se spunea că un pilot, căpitanul Schultze-Boysen, avusese legături cu comuniștii germani, iar prin intermediul lor și cu rușii. Boysen și, o dată cu el, citeva zeci de alte persoane fuseseră condamnați la moarte. Hitler îl muștrase pe Göring ca pe un copil, în timp ce Keitel îi ținuse lăsonul, turnînd gaz pe foc. Acum era rîndul lui Göring să se răzbuie.

Spionajul Reichului, cu toate serviciile lui, se afla sub conducerea generală a feldmareșalului Keitel. Dar dacă în cadrul lui se întâmpla un lucru care-i putea aduce apă la moară, Göring căuta

bare să luați cunoștință de materialele secrete ale serviciului de informații militar, i se adresă Oster lui Roeder. Mergeau pe un coridor lung și procurorul se împiedică de un capăt puțin ridicat al covorului. Oster încercă să facă o glumă: — Aici, la noi, fiecare covoraș conține secrete...

Roeder nu avea imputernicirea să facă percheziție. Oster își ceru scuze și-i spuse că nu putea să-i îngăduie accesul la materiale secrete. Roeder insistă, amenințînd că va telefona mareșalului Göring. În cele din urmă, șeful statului major al Abwehrului trebui să cedeze. Intrară în biroul lui Donani. Între timp Oster izbuti să prindă privirea juristului arestat și să-l liniștească, dîndu-i să înțeleagă că în birou totul era în ordine.

Dar se înșela. Cum păși pragul, Donani își aruncă privirea pe birou și pâlă. La loc vizibil se aflau niște însemnări care numai prin ele însele puteau constitui un cap de acuzare ducînd la condamnarea la moarte a posesorului lor. Oster, care nu bănuia nimic, ședea lîngă masa de lucru a lui Donani și-l urmărea pe agenții Gestapoului care percheziționau încăperea. Donani tuși încet, spre a atrage atenția lui Oster.

22 ianuarie 1944. Debarcarea aliaților la Anzio, care a dus, între altele, la căderea lui Canaris

să profite neapărat de el. Evident, mareșalul nu credea nici o lotă din depozițiile speculantului, dar de ce să nu-i facă bucata lui Keitel? Așa încît, îl chemase la el pe procurorul general Roeder și-i dăduse dispoziții să înceapă ancheta.

Relatînd toate acestea lui Canaris, Noebe adăugă:

— Vă dați seama ce poate să iasă din asta. Acum o oră Roeder l-a arestat pe Donani. Pe de altă parte Gisevius a fost și el chemat la interogatoriu.

Veștile pe care i le dădu șeful poliției judiciare îl alarmară serios pe Canaris. Știa din proprie experiență că atunci cînd doi zimbri ca Göring și Keitel se ciocnesc între ei, vai de viețuitoarele mai mici. Așa încît intră numaidecît în biroul lui Donani și luă de acolo tot ce i-ar fi putut compromite colaboratorul. Apoi se duse la Hans Oster, șeful statului major al Abwehrului, și-l informă despre cele întimplate. Măsuri cît se poate de oportune căci la numai un sfert de oră după ce Canaris părăsi clădirea serviciului de spionaj, se ivi acolo procurorul Roeder împreună cu Donani în stare de arest.

— Cu ce vă pot fi de folos, stimate domnule procuror? — i se adresă Oster de parcă n-ar fi știut despre ce era vorba.

— Trebuie să fac o percheziție în biroul doctorului Donani — răspunse tăios Roeder, lăsînd limpede să se înțeleagă că nu era dispus să facă conversație cu Oster. Procurorul era un om sumbru, cu fața acoperită de vinișoare roșii și cu nas cărnos, iar de sub sprincenele-i stufoase priveau niște ochi reci.

— V-aș ruga, domnule judecător, să-mi spuneți și mie dacă aveți apro-

gatoriul fu scurt. Cum Gisevius refuză să vorbească, Roeder dădu ordin să fie arestat.

A doua zi interogatoriul continuă. Acum însă Gisevius știa ce să spună, era bine înarmat. Petrecuse o noapte albă în celulă, dar nu fără folos, căci își pregătise minuțios planul de bătaie.

— Tot nu vreți să discutați cu mine? — i se adresă Roeder, posomorît.

— Nu. Cu tot respectul pe care vi-l port, domnule procuror, n-am să spun un cuvînt.

— Cum trebuie să interpretez împotrivirea dv., domnule Hans Berndt Gisevius?... Așa vă numiți, nu? V-am pronunțat corect numele?

— Foarte corect... Excelența sa feldmareșalul Wilhelm Keitel mi-a interzis să discut cu cineva, indiferent cine ar fi, despre activitatea mea de serviciu. Vă rog să mă credeți, domnule procuror.

Roeder îl privi cu luare aminte pe individul impunător, sigur de el. În sufletul lui se strecură o undă de îndoială. Dar dacă-i adevărat ce spune Gisevius?

— Bine, domnule Hans Berndt Gisevius, am să discut acest lucru chiar cu excelența sa feldmareșalul Keitel. Și cu asta întrerupem pentru moment discuția.

Chiar în ajun, seara, Gisevius izbutise să transmită un bilețel feldmareșalului Keitel, în care-l informase că procurorul militar nu-l interogase asupra lui Donani, Oster sau Canaris, ci se interesase în special de activitatea lui, a lui Keitel. Gisevius lăsase abil să se înțeleagă că împotriva feldmareșalului uneltea, probabil, Göring, și întrebare naiv cum să procedeze în cursul interogatoriului.

Scrisoarea avu efectul scontat de Gisevius; Keitel luă imediat măsurile necesare. Chiar în aceeași zi îl chemă la el pe procurorul general militar Roeder și-l înștiință că-i dădea o altă misiune. Îl avansase în grad și-l trimitea să-și ia imediat în primire postul de procuror al aviației staționate la Salonic. În locul lui fu numit un alt procuror, care amîna ancheta sine die. Gisevius fu eliberat din închisoare și plecă din nou în Elveția.

...Dar și în Elveția Hans Gisevius se simțea numai într-o siguranță relativă. Căci și acolo putea fi arestat în orice moment. Elveția mișna de agenți ai Gestapoului. Ar fi fost de ajuns un singur cuvînt al lui Himmler ca să fie arestat, otrăvit, asasinat pe la spate. Mda... după arestarea lui Canaris nu mai avea pe nimeni la Berlin care să-l protejeze.

Amiralul Canaris fusese arestat în februarie, după neplăcuta poveste cu speculantul din München. Gisevius era de părere că amiralul era singur vinovat de arestarea lui. N-ar fi trebuit să se poarte cu atîta ușurință. Cu puțin timp înainte de debarcarea aliaților la Anzio, Canaris fusese în Italia. Generalul von Kesselring îl rugase să-l informeze despre intențiile inamicului. Circula zvonuri că Eisenhower se pregătea să debarce în centrul Italiei. Canaris era, evident, la curent cu faptul că aliații urmau să debarce curînd, dar îl asigurase pe Kesselring că nu era vorba de nici o invazie. Zvonurile erau lipsite de temelie... Peste citeva ore însă trupele aliaților debarcaseră la Anzio.

Evident, Canaris făcuse o greșală grosolană, de neiertat. Dușmanii lui îl informară imediat pe Hitler. Comportarea șefului spionajului militar stîrnise de multă vreme suspiciuni Führerului. Pe de altă parte, Gestapoul se afla în posesia unor noi materiale împotriva amiralului, așa încît Hitler dăduse ordin să fie arestat. Spre norocul complotiștilor, în locul lui Canaris fusese numit colonelul Hansen, care avea și el legături cu opoziția...

O ACTRIȚĂ POLIVALENTĂ

Tatiana Doronina

Sint aproape doi ani de când Tatiana Doronina a fost cooptată în prestigiosul ansamblu actoricesc al Teatrului de Artă din Moscova. După ce terminase școala de pe lângă studioul M.H.A.T., actrița jucase un timp la Teatrul Mare de Dramă din Leningrad, unde izbutise să cucerească unanime simpatii.

Rolul cu care a debutat la M.H.A.T. a fost Grușenka din „Frații Karamazov”, rol care atestă elocvent increderea și stima cu care a fost primită de colegii moscoviți. Apoi a urmat rolul unei doctorițe într-o nouă piesă a lui Arbuzov și... o lungă pauză din cauza a două filme: „Trei plopi la Pliușciha” și „Încă o dată despre dragoste”.

In cel dintâi, Tatiana Doronina a izbutit — în pielea personajului Niura, o fată din vremea noastră — o realizare remarcată pentru adâncimea psihologică, veridicitatea și sinceritatea sentimentelor cărora le-a dat glas.

Până atunci interpretasem altfel de roluri, a declarat actrița unui reporter, ca acela al Lușkăi din „Pământ deștețnit”. De astă dată trebuia să exprim o iubire care s-ar fi putut împlini, dar care s-a oprit la jumătatea drumului. Mi-a făcut apoi o nespūsă plăcere să joc sub îndrumarea regizoarei T. Lioznova și am parte și de parteneri excepționali: Oleg Efremov și Veaceslav Șalvici.

Aproape în același timp, a continuat actrița, am interpretat rolul Natașei din „Încă o dată despre dragoste” (regizor G. Natanson), după un scenariu de E. Radzinski realizat după piesa lui: „104 pagini despre dragoste”. Și în acest film am avut privilegiul să pot juca alături de Oleg Efremov — cu care am reprezentat ulterior cinematografia sovietică la Festivalul de la Mar del Plata. Spectatorii și presa argentiniană au avut amabilitatea să aprecieze efortul depus de noi în acest film, iar juriul i-a decernat unul din premiile fruntașe.

Convorbirea din a cărei relatare am extras pasajul de mai sus s-a desfășurat într-o cabină a Teatrului de Artă, căci principalul „sediu” al Tatianei Doronina e totuși glorioasa instituție teatrală moscovită, pe a cărei scenă culege și cele mai mari mulțumiri artistice.

— Cele mai mari bucurii mi le aduce munca la Teatrul de Artă — a ținut să sublinieze și actrița. Acum aștept cu emoție viitoarele premiere.

Una a și avut loc; e vorba de spectacolul cu „Trei surori” de Cehov, în care Tatiana Doronina a interpretat rolul Mașei. A fost un greu examen, pe care ținăra actriță l-a absolvit însă cu brio, izbutind o realizare excepțională, cu atât mai meritorie cu cât a fost dobândită în compania citorva din corifeii M.H.A.T.-ului.

IN MEMORIAM

Gala de adio a lui Vladimir Skuibin

Jean Cocteau admira la cea de a șaptea artă posibilitatea ei unică de a surprinde moartea la lucru. În Fragii sălbatici Victor Sjöström a parcurs nu numai drumul spre final al profesorului Borg, ci și propriul său drum; Ingmar Bergman a urmărit rece, necruțător, capriciile bătrânești, neliniștile, teama de moarte a actorului, întoarcerea în timp ale memoriei sale și le-a identificat cu cele ale personajului.

Judecata ne propune în culise un spectacol asemănător, profund emoționant. Dar de data aceasta eoul se află nu în fața aparatului, ci în spatele lui. Filmul a fost realizat acum câțiva ani de un om care n-a apucat să facă prea mult, dar a ocupat un loc deosebit în inima prietenilor și în conștiința spectatorilor: regizorul Vladimir Skuibin.

Lista filmelor lui e scurtă: **Cruzime, Icoana făcătoare de minuni, Judecata** și poate încă unul sau două. Lui Skuibin îi plăceau problemele adevărate, înfruntările puternice, bărbătești. Filmele lui emană forță morală, atîta forță morală încît n-ai crede că au fost făcute de un om care se știa condamnat la moarte lentă de o boală neiertătoare și foarte rară: „Un caz la o sută de mii, și cazul acela a trebuit să fiu eu” — glumea Skuibin cînd era silit să vorbească de boala lui. Dar în genere nu vorbea, o ascundea cu pudoare și muncea înverșunat.

Cînd a vrut să se apuce de Judecata, prietenii și colegii lui de la studioul „Mosfilm” au ținut o consfătuire, căci se întrebau cum va putea suporta omul acela atît de bolnav, aproape complet paralizat, efortul cerut de filmări. Skuibin a simțit ezitarea și le-a trimis vorbă că dacă vor să-i prelungească viața să-l lase să facă filmul. I s-a dat această șansă grea și dureroasă și Skuibin l-a făcut, înfruntînd pînă la capăt, total, oboseala, greutatea, răspunderea pe care le poate înțelege numai cine știe ce înseamnă munca unui regizor.

Judecata este un act de eroism și un exemplu aproape incredibil de autodepășire, — simțămînt care a inspirat una dintre cele mai frumoase figuri ale cinematografului sovietic: tînărul savant atomist Gusev din filmul **Nouă zile dintr-un an**. Cînd Mihail Romm lucra la scenariu și, împreună cu Daniil Hrabrovișki, construia caracterele eroilor, personajul Gusev a suscitat multe discuții. Unii nu admiteau că atîta fanatism, atîta devotament pentru o idee ar fi posibil, se întrebau dacă un om care se știe condamnat poate să lucreze așa cum lucra Gusev. Răspunsul l-a dat Skuibin.

Judecata este o narațiune cinematografică aspră, zgîrcită, rostită simplu și limpede, fără chinuri esoterice și contorsiuni intelectualiste. Tot ce primim e explicat, pus în ordine, Skuibin preferînd să poarte lupta nu cu armele aluziei și sugestiei, ci cu arme adevărate. Eterna dispută între lumină și umbră, minciună și adevăr este condusă cu patimă reținută de un om care nu mai are alt judecător decît propria-i conștiință. Ce înseamnă a avea curaj? Cum să stabilești raportul optim între libertate și responsabilitate? De ce e greu să înțelegi o atitudine omenească? — iată întrebările grave pe care le pune filmul, încheiat pe o notă de încredere și optimism, fiindcă în altă tonalitate condamnatul la moarte lucid și pasionat care era Skuibin nu putea exista.

Colectivul de interpreți a răspuns cu multă înțelegere intențiilor regizorului. Actorii s-au întrecut pe sine în sobra

gală de adio a lui Vladimir Skuibin, care avea numai 34 de ani.

Iulia Scutaru

CINEMA

O întîmplare în insula Quemada

După asasinarea lui Martin Luther King, Marlon Brando, unul dintre cei mai talentați actori americani, era hotărît să renunțe pentru o perioadă la activitatea cinematografică spre a se putea dedica în întregime luptei pentru drepturile civile ale negrilor. N-a fost o hotărîre platonice: actorul a răspuns negativ la solicitarea lui Elia Kazan (**America, America**) de care îl leagă o veche prietenie și relații de bună colaborare. Dar lui Gillo Pontecorvo nu i-a mai spus „nu”.

Regizorul italian, care și-a vădit în egală măsură măiestria și curajul civic în filme ca **Bătălia pentru Alger** și **Kapo**, l-a „corupt” cu un subiect și un rol care l-au interesat pe Brando pentru că răspund preocupărilor lui.

Filmul va fi istoria unui personaj, sir William Walker, într-un fel prematur pentru timpul său: un personaj actual, deși acțiunea se petrece la jumătatea secolului trecut. Un tip lucid, eficient, capabil de violențe inumane și de linguşelile cele mai amăgitoare. Acest om este trimis în secret de guvernul britanic într-o mare insulă din Antile, Quemada, aflată sub dominația spaniolă, pentru a declanșa o revoltă a indigenilor. Așadar, un episod din lupta pe care Anglia a purtat-o pentru a răpi Spaniei pozițiile din Caraibe, unde producția de zahăr și de mirodenii prezenta aspecte economice foarte interesante.

Sir William debarcă pe insulă, unde găsește o situație încordată; nu lipsește decît pretextul declanșator. Agentul britanic își va pune în joc toate talentele, nu numai de intrigant abil, ci și de profund cunoscător al oamenilor, pentru a-l furniza. El remarcă un tînăr negru, José Dolores, și treptat-treptat îl creează, îl „inventează”, îl pune în situația de a deveni căpetenia revoltei. Aceasta explodează victorios, măturîndu-i din cale pe ocupanții spanioli. Insula va fi independentă, dar numai formal, deoarece burghezia locală filo-engleză e cea care profită de roadele revoluției: situație provocată tot de sir William, care nu avea deloc intenția să lase frînele în mina maselor populare conduse de José Dolores. Îndeplinindu-și astfel misiunea, Walker îl salută pe José Dolores ca pe un prieten și părăsește insula. Va reveni peste câțiva ani, dar de data aceasta nu ca agent al serviciului special englez, ci al lui Antilles Sugar's United Royal Company, societate care controlează cea mai mare parte a producției mondiale de zahăr.

Noua misiune a lui sir William e să apere interesele colonialismului economic englez; de aceea el trebuie să scape nu numai de José Dolores, care în fruntea revoluționarilor săi distruge plantațiile de zahăr, ci și de guvernul de fantoșe. Abilul agent își va îndeplini și de astă dată misiunea. Prin intervenția soldaților britanici, revoluționarii sînt exterminați; José Dolores sfîrșește în ștreang. Dar cînd sir William e gata să se imbarce și să părăsească insula din nou victorios, un negru tî-

năr, semănînd straniu cu José Dolores cel de odinioară, se apropie de el și îl înjunghie. Lecțiile „rasei superioare” fuseseră bine învățate.

Numele insulei e fictiv, dar are o semnificație reală. „Quemada” în spaniolă înseamnă „incendiat”; aluzie la obiceiurile coloniale ale Spaniei, care înăbușea revoltele indigene incendiînd insule întregi și repopulîndu-le apoi cu sclavi importați din Africa. De altminteri, subiectul se menține în întregime în limitele unei realități precise. De aceea l-a atras pe Marlon Brando.

„Marele maestru al combinațiilor” față cu publicul

Aventura cinematografică a lui Ostap Bender a luat sfîrșit. „Marele maestru al combinațiilor” e gata să se prezinte publicului.

Nu-i un moment ușor pentru regizorul Mihail Șveitșer și ceilalți creatori ai filmului. Romanul lui Ilf și Petrov se bucură de o neobișnuită popularitate. Și, ca în cazul tuturor marilor opere ecranizate, spectatorii vor fi de două ori mai exigenți: o dată pentru film și o dată pentru carte. Mai ales că Șveitșer a ales o cale care-l pune în bătaia focului din ambele părți — și din partea fanaticilor ecranizărilor fidele, și din partea amatorilor de interpretări libere: lăsîndu-i autori pe Ilf și Petrov, el a adus totuși un punct de vedere propriu.

Prima „abatere” și-a îngăduit-o chiar de la pornire, lăsînd de o parte 12 scaune și oprindu-se numai asupra Vițelului de aur. Mai multe motive l-au făcut să renunțe la prima carte a dilogiei. Înții, pentru că socotește cele două romane absolut independente, cu subiectele, problemele și ideile lor; al doilea, pentru că Vițelul de aur i se pare o operă mai matură din punct de vedere literar; al treilea, fiindcă e mai aproape de vremea noastră. Dacă 12 scaune este o satiră la adresa moralei și năravurilor nepmanilor și „foștilor”, Vițelul de aur, care descrie anii primului plan cîcinal sovietic, ridică, după părerea regizorului, probleme actuale și azi.

Mihail Șveitșer a colaborat cu aceeași echipă cu care a făcut cealaltă mare ecranizare a lui, Invierea. Regizor secund Sonia Milkina, operator Serghei Poluanov, compozitor Sviridov.

Cum am mai scris, găsirea interpretului „marelui maestru al combinațiilor” a declanșat o frenetică participare din partea viitorilor spectatori. Studioul „Mosfilm” a primit sute de propuneri. După multe probe, Șveitșer l-a preferat pe leningrădeanul Serghei Iurski, personalitate teatrală marcantă, artist de mare rafinament intelectual, cu o vervă scăpărătoare și un puternic simț al comicului.

În rolul lui Șura Balaganov îl vom revedea pe Leonid Kuravlov, pe care l-am reținut din filmele Micimanan Pannin, Cînd copacii erau mari.

Soarta „milionarului ilegalist” Alexandr Koreiko a fost incredîntă lui Evgheni Evstigneev, distinsul actor al teatrului „Sovremennik” din Moscova. Pentru rolul lui Panikovski, Șveitșer a făcut o adevărată descoperire în persoana lui Zinovi Gerdt, unul dintre marii păpușari ai teatrului lui Serghei Obrazov, pentru care cinematograful îi va rămîne îndatorat. Iar parazitul Vasinali Lohankin dă prilej ineputabilului Anatoli Papanov să-și mai arate o fațetă a talentului său.

Scenă din film: Ostap Bender, Panikovski și Balaganov

arta

a

IPOTEZE

„Farfuriile zburătoare“ pe masa (de lucru) a savanților

■ **D. MAC DONALD**, profesor de fizică la Universitatea din Arizona : **Sonde extraterestre !**

■ **I. MAKAROV**, candidat în științe fizico-matematice : **Fenomen natural !**

■ **Prof. V. DOBRONRAVOV**, doctor în științe fizico-matematice : **Să căutăm adevărul !**

La început au fost numite ironic „farfuriile zburătoare“, apoi au devenit „obiecte zburătoare neidentificate“. Știrile despre obiectul zburător observat de un caporal și mai mulți soldați la 400 km sud-vest de Buenos Aires sau despre obiectul luminos de culoare albastră observat acum două săptămâni deasupra Liublianei le-au adus în actualitatea imediată. N-a fost, însă, numai o simplă schimbare de nume, ci ceva mai mult, un fel de a doua naștere. Într-adevăr, interesul pentru ciudatul fenomen a rein-

lor Trinidad au urmărit apariția și deplasarea cu viteză mare a unui O.Z.N. Expertiza făcută fotografiilor luate de la bordul navei a exclus orice bănuială de mistificare.

Sau o împlinire înscrisă, alături de alte 699, în arhivele americane la categoria „neidentificate“, adică neînțelese. La 26 octombrie 1958, ora 22,30, doi americani au observat un obiect necunoscut care plana la înălțimea de 50 de metri deasupra unui pod metallic din statul Maryland. Obiectul părea de dimensiuni mari, luminos și de

puternică la extremitatea din față încît pare curios că nu a fost simțită de nimeni pînă acum. De aceea el înclină să creadă că nu sînt sonde extraplanetare, ci un fenomen asemănător cu fulgerele globulare și anume o formă care apare în descărcările prin efect coronă. Această ipoteză r se pare demnă de a concura cu ipoteza cosmică. Cu toate că tot I. Makarov se întreabă, fără a afla răspuns, ce natură au „farfuriile zburătoare“ care nu se manifestă ca fulgerele globulare ?

Iată de ce prof. V. V. Dobronravov insistă ca problema mult discutatei O.Z.N.-uri să fie abordată pe toate planurile. Izbînzile în cucerirea Cosmosului înregistrate în ultimul deceniu ne-au apropiat considerabil de zborul omului pe alte planete. M. V. Keldiș, președintele Academiei de Științe a U.R.S.S., a afirmat recent că „în curînd omul va debarca pe planetele sistemului solar; sfera activității sale se va extinde și asupra altor planete, asupra întinderilor de necuprins ale spațiului cosmic“. Dar dacă omenirea năzuiește azi să cerceteze alte planete și chiar sisteme stelare, de ce să ne mire presupunerea că o altă civilizație din Univers ar putea să realizeze acum același lucru ? — se întreabă prof. Dobronravov. Și tot el continuă : „Adevărul în problema obiectelor zburătoare neidentificate trebuie căutat cu seriozitatea cu care sînt investigate toate fenomenele nelămurite: calm, obiectiv, fără a miza pe senzațional, cîntărind bine toate elementele „pro“ și „contra“, acumînd fapte, încercînd modelarea fenomenului, construind ipotezele necesare. Altă cale nu există“.

Un tête-à-tête cosmic

viat pe o bază științifică. Și dacă a fost un timp cînd încercarea unui savant de a formula o opinie despre „farfuriile zburătoare“ era cotate drept o extravaganță, acum lucrurile nu mai stau de fel așa. Dimpotrivă, se știe că zilele trecute un grup de savanți, membri ai „rețelei de cercetări și analize a obiectelor zburătoare neidentificate“, a adresat un apel țării membre ale O.N.U. cerîndu-le să aducă această problemă în fața Consiliului de Securitate. Ei și-au exprimat în același timp dorința ca un stat sau o persoană particulară să ofere un teren în vederea creării unui institut de cercetări a obiectelor zburătoare neidentificate. Nu este, însă, totuși, mai puțin adevărat, că opiniile savanților sînt încă împărțite. Unii consideră O.Z.N.-urile fenomene meteorologice sau astronomice greșit interpretate, alții socotesc posibilă ivirea unor aparate de zbor venite — în recunoaștere — de pe alte planete ale sistemului nostru solar sau chiar din alte sisteme stelare.

Și, trebuie să remarcăm, cu toată cutezanța acestei supoziții, ea dobîndește tot mai mulți adepți și revine tot mai des în discuție. La New York a apărut o lucrare intitulată „Viața rațională în Univers“, scrisă de doi savanți: americanul Karl Sagan și sovieticul Iosif Șklovski. Autorii admit nu numai existența unor civilizații extraterestre, ci și posibilitatea vizitării Pămîntului în repetate rînduri (10.000 de ori !) de către ființe cosmice. Cifra se referă la întreaga existență a planetei noastre, inclusiv perioada civilizației. În legătură cu aceasta, cercetătorul sovietic A. Kazanțev este de părere că, în lipsa unor teorii fizice clare, trebuie dezbătută cu seriozitate și ipoteza că O.Z.N.-urile ar fi sonde cosmice provenind din alte lumi. Și nu este exclus, afirmă Kazanțev, ca ele să fie pilotate de ființe raționale sau instalații cibernetice capabile să „raționeze“.

Dar admitînd cele de mai sus, trebuie să admitem și că multe din relatările despre „farfuriile zburătoare“ s-ar înțelege pe fapte reale. Să cunoaștem cîteva.

La 16 ianuarie 1958, peste o sută de marinari și ofițeri de pe o navă militară braziliană aflată în zona insule-

lor Trinidad au urmărit apariția și deplasarea cu viteză mare a unui O.Z.N. Expertiza făcută fotografiilor luate de la bordul navei a exclus orice bănuială de mistificare. Sau o împlinire înscrisă, alături de alte 699, în arhivele americane la categoria „neidentificate“, adică neînțelese. La 26 octombrie 1958, ora 22,30, doi americani au observat un obiect necunoscut care plana la înălțimea de 50 de metri deasupra unui pod metallic din statul Maryland. Obiectul părea de dimensiuni mari, luminos și de

formă eliptică. Cei doi s-au apropiat cu mașina. Dar cînd au ajuns la circa 30 de metri de pod, mașina s-a oprit brusc de parcă i s-ar fi defectat instalația electrică. Farurile și becurile de pe tabloul de bord s-au stins. Șoferul a încercat zadarnic să pornească mașina. Atunci cei doi americani au coborît și au urmărit obiectul timp de 30—40 secunde. Apoi au văzut o explozie puternică de lumină, au auzit un zgomot asurzitor, ca de tunet, și au simțit o adiere caldă. În clipa aceea obiectul a început să se îndepărteze pe verticală cu o viteză fantastică și în cîteva secunde s-a făcut nevăzut. Cînd martorii fenomenului s-au înapoiat la mașină, șoferul a pornit ușor motorul de parcă nu se întîmplase nimic.

Dr. J. Valle și cercetătorul sovietic A. Kazanțev pomenesc, de asemenea, într-un articol de niște sateliți neidentificați ai Pămîntului, dintre care unul s-ar deplasa în sensul contrar sateliților lanșați de U.R.S.S. și S.U.A. Ipoteza unor vizitatori extraterestri are acum mulți adepți, între care prof. D. MacDonald de la Universitatea din Arizona care afirmă că în momentul de față „nu avem altă soluție decît de a accepta ipoteza, extrem de neplăcută pentru noi, că O.Z.N.-urile ar fi sonde extraplanetare venite de la distanțe foarte mari“.

Nu-i totuși mai puțin adevărat că se avansează și alte ipoteze. I. Makarov, candidat în științe fizico-matematice, respinge ipoteza unor vizitatori extraterestri cu următorul raționament : „Să admitem — scrie el — că O.Z.N.-urile sînt nave ale unor ființe din alte lumi. Dar putem oare admite că ființe raționale, capabile să construiască asemenea nave interplanetare, nu pot găsi o modalitate de comunicare cu noi, chiar dacă din punctul lor de vedere noi ne aflăm pe o treaptă foarte joasă de dezvoltare ? Iar dacă navele lor ar fi simple stații automate, schimbul de informații cu planeta natală ar fi cu siguranță înregistrat pe Pămînt. Dar nenumăratele servicii radio care ascultă zi și noapte glasurile eterului nu au interceptat pînă azi asemenea semnale“. Pe de altă parte, I. Makarov socotește că dacă O.Z.N.-urile ar fi corpuri solide, la vitezele fantastice cu care se deplasează, înaintarea lor ar presupune o undă de șoc extrem de

HIDROLOGIE

Ghețarii împotriva setei cronice

„Deceniul hidrologic internațional“ (1965—1974), organizat sub auspiciile U.N.E.S.C.O., studiază posibilitatea sporirii resurselor de apă existente pe glob, această problemă fiind deocamdată mai greu de rezolvat decît, de pildă, creșterea resurselor de hrană. Dar, ce se mai poate face în afara exploatarea rațională a rezervelor cunoscute sau a încercărilor de a desaliniza apa mărilor ? Se pot valorifica sursele solide de apă, răspund oamenii de știință conținute în ghețarii de acoperă regiuni greu accesibile ale planetei noastre, zonele polare și de mare altitudine.

Cel mai mare rezervor de „apă solidă“ este Antarctica, care conține 24 milioane de kilometri cubi de gheață. În comparație cu această cifră, resursele unor țări sau chiar continente par

„Apa solidă“ e greu de cucerit

modeste (în U.R.S.S., de pildă, volumul ghețarilor este de 15.000 de kilometri cubi). Avînd, însă, în vedere că Pămîntul e amenințat de o sete cronică, fenomen care de pe acum limitează dezvoltarea economică a unor țări, „Deceniul hidrologic internațional“ și-a

Știința

propus să investigheze chiar și resursele relativ modeste, dat fiind că ele acoperă 11 la sută din suprafața uscatului, cam 16 300 000 de kilometri pătrați. E o cifră aproximativă pentru că, oricît ar părea de ciudat, pînă nu de mult ghețarii erau un fel de copii vitregi ai științei și abia în cursul Anului geografic internațional (1957—1959) a fost întreprinsă cercetarea lor sistematică. Cu toate acestea, în momentul de față nu se cunoaște nici măcar suprafața exactă a unor ghețarii, ca să nu mai vorbim de caracteristici mai greu de obținut, iar uneori e ignorată chiar existența unor aglomerări de gheață ascunse sub straturi de zăpadă. De aceea, una din misiunile „Deceniului hidrologic internațional“ este întocmirea unui catalog glaciologic al globului, care să conțină date despre dimensiunea, forma și poziția ghețarilor. Dacă ultimele două caracteristici sînt relativ ușor de stabilit, prima, care include și grosimea, presupune dificultăți încă nedepășite. Expedițiile științifice actuale experimentează metoda radiolocației, care se dovedește eficientă în zonele polare, cu gheață compactă, spre deosebire de regiunile mai calde, unde apa infiltrată în corpul ghețarilor împiedică obținerea unor rezultate precise.

Alte studii efectuate pînă în momentul de față au evidențiat rolul ghețarilor în dezvoltarea naturii planetei noastre, precum și unele date în legătură cu glaciația, proces de ofensivă a ghețurilor ale cărui cauze nu sînt pe deplin cunoscute, și cu fazele interglaciare, de retragere a ghețurilor. Dar, în afara acestor mari ofensive, de domeniul trecutului, ghețarii întreprind în zilele noastre atacuri periodice de proporții mai mici, urmate de retrageri. Pe la mijlocul secolului nostru, de exemplu, s-a constatat o retragere a ghețarilor pe tot globul terestru.

Un prim rezultat al studiilor glaciologice se va concretiza în prognoza și reglarea debitului apelor provenite din topirea ghețarilor, dar și în o mai bună cunoaștere a schimbului de căldură și umiditate de pe glob.

CHIMIE INDUSTRIALĂ

Catalizatorii din bomboanele umplute

Celulele vii și țesuturile sînt niște chimiști mult mai subtili și mai eficienți decît semenii noștri. Pentru a sintetiza produse noi ele folosesc în chip de catalizatori enzimele sau fermenții. Acestea sînt de 100 000 pînă la 100 milioane de ori mai active decît metalele, bazele sau acizii capabili să catalizeze unele reacții chimice. O singură moleculă de enzimă promovează reacția în 10 milioane de molecule din substratul asupra căruia acționează într-o secundă. Dar fermenții mai au un mare avantaj asupra celorlalți catalizatori; în timp ce aceștia din urmă intervin fără discriminare într-o mulțime de reacții, primii sînt specializați: fiecare transformă numai o anumită sub-

stanță, substratul, ducind totdeauna la același produs. De aceea, arsenalul de enzime al celulei vii este extrem de bogat — până la 1000. Singurul punct slab al fermenților este rezistența lor scăzută la temperaturi, aciditate și alcalinitate ridicată, ceea ce era de așteptat intrucât fac parte din familia proteinelor.

Imediat ce a descoperit existența și calitățile acestor catalizatori biologici, industria a apelat la ei. Nu vom insista asupra fermentației naturale a berei sau a pâinii, de pildă, la care enzimele sînt fabricate chiar de materiile prime respective, ci asupra enzimelor „adăugate” pentru a da naștere unei reacții care nu ar avea altfel loc și care îmbunătățește produsul final. În general, aceste enzime provin din plante sau din microorganisme și nu prezintă nici un risc pentru industria alimentară, în care și-au găsit de altfel cea mai largă utilizare. Iată câteva exemple. **Papaina** se obține ușor din fructul arborelui papaya; ea degradează proteinele din bere, care altfel ar tulbura-o cînd se răcește, căci formează un precipitat cu taninul; mai servește și la frăgezirea cărnii prin descompunerea moleculelor de proteine din mușchi. **Amilazele**, fermenții unor ciuperci, colaborează la producerea glucozei din amidonul aflat în porumb, grîu sau cartofi. Tot ele transformă amidonul din făină în zaharurile necesare drojdiei pentru a fermenta coca de piine și îndepărtează, prin procesul de desleiere, agenții de îngroșare folosiți la imprimarea țesăturilor de bumbac. Interesantă este acțiunea **invertazei**, care transformă zahărul obișnuit în glucoză plus fructoză și de aceea se adaugă la bomboanele umplute. Învelișul de ciocolată al bomboanelor se aplică peste o umplutură solidă și înmuierea sau lichefierea acesteia se produce ulterior, în urma descompunerii zahărului în produse mai solubile, care se dizolvă în puțina apă prezentă.

Cel mai mult se folosesc, desigur, enzimele care se izolează ușor din surse ieftine. Este cazul enzimelor secretate de unele bacterii în mediul pe care cresc, dar acestea sînt puține la număr. În general, microorganismele își păstrează chimistii, care trebuie smulși cu forța după ruperea membranei celulare. Operația este complicată și nu s-a găsit încă o metodă cu care să poată fi realizată pe scară mare.

Enzimele purificate sînt extrem de scumpe. Din fericire, multe din ele își îndeplinesc funcțiile și în stare mai puțin pură. Se admite chiar o oarecare scădere a activității în cursul preparării și depozitării. Instabilitatea lor este uneori favorabilă: enzimele folosite la frăgezirea cărnii și fabricarea pâinii sînt

distruse de căldură, astfel că activitatea le este întreruptă chiar în momentul oportun. În schimb, invertaza din bomboane subzistă, dar este total inofensivă și, în orice caz, este inactivată de sucul gastric, ca mai toate enzimele adăugate, de altfel.

Dar ușurința cu care sînt distruse enzimele prezintă și un dezavantaj, căci împiedică folosirea lor de mai multe ori, cum se întâmplă cu catalizatorii nebiologici. Avînd în vedere și costul ridicat al unor fermenți era de dorit să se găsească modalitatea de a-i recupera „întregi” din produsele finale, în vederea reutilizării. Anul acesta s-a reușit să se introducă în industrie mai multe enzime legate chimic de un polimer sintetic insolubil sau de un derivat al celulozei, asociație care permite îndepărtarea lor, prin filtrare sau centrifugare, din amestecurile de reacție, după ce și-au făcut datoria, dar înainte de a fi fost inactivate. În această combinație enzimele s-au dovedit mai puțin sensibile la căldură, alcalinitate, aciditate și oxidare (principala cauză a degradării lor), dar și ceva mai leneșe. Experimental s-au încercat și alte modalități de legare: adsorbția pe un suport insolubil sau incluziunea într-un gel.

Ultimele descoperiri vor permite înlocuirea sistemelor statice de fabricație printr-unele dinamice: substratul va fi introdus într-un vas sau rezervor conținînd enzima legată, va suferi transformarea necesară și va fi îndepărtat, cedînd locul șarjei următoare. Pentru moment noile forme de enzime își vor găsi aplicarea la lichide, de exemplu la clarificarea berii, și în laboratoarele medicale pentru determinarea cantitativă a multor substanțe. În viitor vor fi introduse în numeroase procese, unul din ele fiind coagularea laptelui în prezența reninei la fabricarea brinzei. Ținta urmărită constant este creșterea numărului de enzime cu aplicație industrială și scăderea prețului lor.

METEOROLOGIE

Trepte spre timpul cert

Furtunile ar putea fi ușor pronosticate dacă toate stațiile meteorologice ar face un schimb operativ de informații... Cu această afirmație, senzațională pentru perioada în care a fost făcută — în timpul războiului Crimeii (1853—1856), după ce o furtună puternică hărțuise fără milă flota aliată la Balaklava — astronomul francez Le Verrier, cel care descoperise prin calcul planeta Neptun, a aruncat o platră care a dezlanțuit o puternică avalanșă: oameni de știință din diferite țări au pus temelii serviciului timpului. Astăzi, respirația Pămîntului e ascultată de meteorologi de pe toate continentele, schimbul de informații despre starea timpului s-a extins la scara întregului glob terestru. Tehnica cercetărilor pe țărîm meteorologic devine și ea tot mai perfecționată. Una din culmile realizărilor în acest domeniu este sistemul cosmic „Meteor” care permite în clipa de față să se elaboreze teoria circulației globale a atmosferei pe Pămînt.

Sateliiții sovietici din sistemul „Meteor” se află în permanență pe orbită. Ei fotografiază învelișul de gheață și zăpadă al Pămîntului, precum și norii, furnizînd date extrem de prețioase pentru pronosticarea operativă a vremii pe perioade scurte. La bordul acestor sateliți există însă și o aparatură actinometrică menită să-i ajute pe oamenii de știință în alcătuirea pronosticurilor pe perioade mai lungi. Cum se poate realiza acest deziderat al meteorologilor?

Se știe că atmosfera se încălzește

prin schimb de căldură cu Pămîntul. Or, cunoscînd în permanență cum respiră planeta noastră, cum radiază căldura și reflectă energia solară, date obținute de aparatură actinometrică, specialiștii pot prevedea evoluția modificărilor de temperatură în straturile inferioare ale atmosferei.

Aparent, toate acestea sînt cum nu se poate mai simple. În realitate, însă, nu e de fel ușor de interpretat corect

Stația siberiană „Meteorit” pentru urmărirea automată a radiosondelor, una din verigile pe baza cărora se alcătuieste prognoza timpului

datele furnizate de sateliți. Trebuie luate în seamă, de pildă, diversele proprietăți fizice ale suprafețelor radiante (munți, ape, păduri) ca și influența pe care atmosfera o exercită asupra rezultatelor măsurătorilor făcute la bordul sateliților. Pentru a se orienta mai bine în aceste probleme complexe și a obține informații despre exactitatea măsurătorilor, specialiștii sovietici au apelat la un procedeu original: au creat la bordul unui avion „Il-18” un analog al sputnicului meteorologic.

Echipajul „satelitelui” Il-18 se află într-o permanență căutare de cer albastru deasupra mării. Este o condiție esențială a experimentelor științifice efectuate la bordul aparatului. Colaboratorii Observatorului central de aerologie și al Serviciului hidrometeorologic al U.R.S.S., care fac parte din echipajul avionului alături de piloți încercați ai aviației polare, studiază zi și noapte modul în care se modifică temperatura de radiație a suprafeței apei. Aceste oscilații de temperatură se manifestă mai ales pe timp senin. Pentru a clarifica ce modificări suferă radiația parcurgînd distanța de la Pămînt la orbita sateliților, aparatul zboară mai întil la câteva sute de metri deasupra mării, iar apoi se înalță la altitudini foarte mari.

De la începutul pînă la sfîrșitul fiecărui experiment se fotografiază automat indicațiile sistemului de navigație. O dată încheiat experimentul, informația meteorologică obținută este prelucrată la Moscova cu ajutorul unor dispozitive automate și mașini electronice de calculat.

FOTOBIOLOGIE

Nici roz, nici bleu

Un important post de radiodifuziune a fost recent zgduuit de evenimente neobișnuite. Unii crainici se poticneau în fața microfonului, alții își turuiau mașinal textul, iar doi și-au dat demisia fără motive întemeiate. Salariați model pînă atunci au început să se certe și să refuze executarea dispozițiilor primite de la superiori. În fine, unul din ei a declarat că va înnebuni dacă nu se va renunța la lumina roz care inunda încăperile de citeva săptămîni pentru a crea o atmosferă... mai caldă, mai intimă. Impresionată de protest, administrația a reintrodus tuburile fluorescente clasice. Imediat s-a întimplat o „minune”: într-o săptămînd greșelile au scăzut la procentul normal și buna dispoziție a dăinuit din nou în studiouri.

Acest episod a readus în interesul cercetătorilor o problemă studiată de citeva decenii, și anume efectul luminii asupra ființelor vii. Una din primele observații a fost făcută cu ocazia turnării filmului lui Walt Disney „Secretele vieții”, în care printr-un artificiu de tehnică, prezentînd în citeva minute ce se petrece în mai multe săptămîni, urma

să se vadă cum cresc dovlecii. Pentru a se asigura o filmare netulburată de capriciile vremii, plantele au fost cultivate în pivniță într-o lumină artificială roz. Rezultatul a dezamăgit: florile feminine s-au ofilit prematur și s-au scuturat. Încercată la rîndul ei, lumina albastră a favorizat dezvoltarea florilor feminine, dar a dăunat celor masculine.

Șoarecii, cincila, găinile și alte animale suferă modificări fiziologice și anatomice profunde dacă sînt ținute în lumină de diverse culori. Cincila, care de obicei aduc pe lume cam același număr de pui de ambele sexe, au născut aproape exclusiv masculi cînd au fost crescute în lumină artificială roz și numai femele în lumină albastră. După citeva luni de viață „în roz” șoarecii li s-a necrozat coada.

O serie de fapte arată că componenta ultravioletă a luminii solare mărește rezistența la îmbolnăvire. Astfel, roșiile crescute într-o seră obișnuită de sticlă și suferind de o boală virotică s-au însănătoșit de îndată ce au fost mutate într-o încăpăre cu acoperișul și pereții din material plastic, care lasă să treacă razele ultraviolete. Și peștii bolnavi și-au revenit în urma expunerii la ultraviolete. În fine, o constatare neașteptată a dat și mai mult de gîndit. O anchetă medicală efectuată într-un restaurant a descoperit că în unele săli exista o slabă radiație ultravioletă, care nici nu era percepută cu ochiul liber. Salariații care lucrau acolo de mai mulți ani nu suferiseră aproape niciodată de răceli și în general avuseseră mult mai puțin concediu medical decît colegii din alte încăperi ale localului.

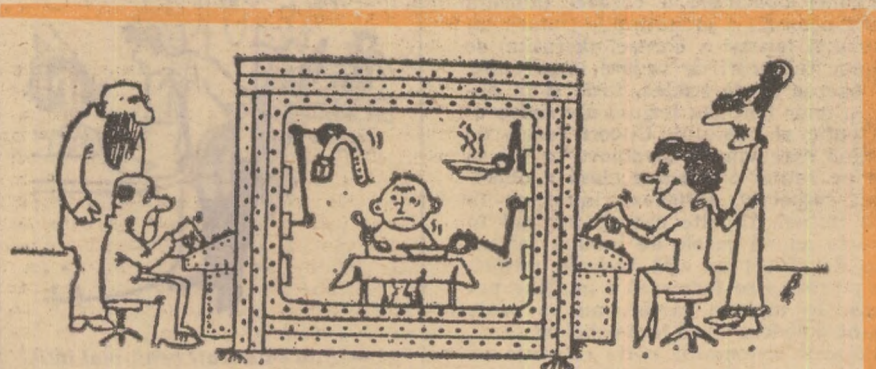
Adăugînd la observațiile anterioare întimplarea de la postul de radiodifuziune, specialiștii au ajuns la concluzia că compoziția luminii influențează bunăstarea fizică și morală a oamenilor mult mai mult decît se credea pînă acum.

Ochiul omenesc percepe sub formă de

Tuburile cu neon nu au încheiat, ci au deschis discuția în jurul iluminatului artificial

lumină unde electromagnetice cu anumite lungimi de undă, de domeniul zecimilor de miimi de milimetri. Dar fizicienii includ în lumina vizibilă și undele din domeniile învecinate, pe care nu le vedem: ultravioletele, mai scurte și infraroșii, mai lungi. Asemenea luminii Soarelui, lumina emisă de becurile electrice sau de tuburile fluorescente se compune din unde cu diverse lungimi, dar compoziția ei diferă considerabil de prima. Viața a apărut și s-a dezvoltat sub spectrul complet al Soarelui. Acum, însă, în multe țări, majoritatea oamenilor își petrec 90 la sută din timp în lumină artificială sau în spatele geamurilor (care opresc razele ultraviolete). Din ce în ce mai mulți cercetători sînt de părere că în societatea modernă compoziția luminii joacă un rol tot atît de important ca puritatea atmosferei și apei sau combaterea zgomotului. Industria optică încearcă să meargă pe acest drum și a început experiențe pentru crearea unor lămpi care să emită o lumină cît mai apropiată de cea solară și a unor geamuri permeabile la ultraviolete.

Cînd părinții sînt în pas cu progresul tehnicii

Poșta medicului

IOLANDA BĂRBULESCU — București :
1) Suferiți desigur de o insuficiență circulatorie. Vă recomandăm băi cu amidon și bicarbonat (cite 100 g la 10 litri apă) în cadă, o dată la 2 zile și un tratament cu vit. PP cite 1 tabl. la mijlocul meselor de 3 ori pe zi (10 zile pe lună), urmate de Ascorutin 3 tabl./zi alte 10 zile pe lună și Electovit + Cedecalcin (cite 3 drajeuri/zi) în restul zilelor din lună, timp de 3—4 luni. 2) Pentru a judeca așazisele probe hepatice nu avem destule elemente. Ce spune examenul clinic? Dar analiza BPT? Ați avut vreodată hepatită? Reveniți cu amănunte. Probele, așa cum ni le-ați transmis, sint proaste, dar cauza — mai nou — poate fi și extrahepatică.

SANDU N. — București : În astenia sexuală ca și în cea generală, cum e cazul dv., pe lângă tratamentul ce vi s-a prescris, preparatele hormonale pot fi utile. Folosiți Madiol 6 compr. cpr./zi sublingual sau Ambosex 2—4 cpr./zi sublingual.

RENATA — Sibiu : 1) Bătăturile nu au nici o legătură cu cancerul. Un remediu radical nu există, dar preparatul din comert, Clavusin, poate face bune oficii: după o baie caldă de picioare (în care ați pus puțină sodă) pensulați bătătura cu Clavusin. Repetați operația 3 seri la rând, după care îndepărtați formațiunile decapate. 2) Un vechi proverb englez spune „Patience is a plaster for all sores” (Răbdarea este un unguent bun pentru toate rănilile). Recomandați-l, alături de respectarea riguroasă a tratamentului prescris, și mamei dv.

POMPILIU — Oltenița : 1) Tratamentul trebuie continuat minimum 6 luni. Schema care vi s-a indicat este foarte bună. Mai puteți face 10—15 zile pe lună Coripan 1 fiolă de 500 u.s. zilnic. 2) Nu există altă modalitate; adresați-vă medicului dv. de circumscriptie.

B. DIAMANDESCU — București : Nu are nici un rost să tot faceți tatonări după atâtea experiențe negative. Vă sfătuim să vă adresați cu toată încrederea serviciului nefrologie al Spitalului Panduri pentru internare. Considerăm că și tratamentul actual pe care îl faceți nu poate da decît rezultate pasagere.

R.M.N. — Bacău : Coripanol (fostul Glanduantin) este într-adevăr un preparat hormonal stimulent al dezvoltării aparatului genital la ambele sexe. Doza uzuală: 1 fiolă de 500 u.s. zilnic sau la 2 zile intramuscular sau subcutanat.

FIREBALL — 31 — București : 1) Dacă ați fi mai dur cu dv. în fațe, așa cum sinteți în cuvinte („ratat”, „monstruos” etc., etc.), toate s-ar rezolva. Pășiți pe o cale normală — orice drum, oricît de lung, începe cu un prim pas — și acesta este cel care vi-l recomandăm „mai presus de orice” 2) Un tratament cu fortifiante neuroase (Fosfobion, ser neurotonic, Cerebrolizin serii de 15 fiole lunar), vitamine (Electovit 3/zi, vit. E 3/zi), și preparate hormonale (Madiol sau Ambosex 3—4 drajeuri/zi sublingual) vă vor fi un auxiliar pretios.

DOROTEIA — Sinaia : Iată o cremă pentru curățat fața: Rp. Hidrochinonă 4 g + Acid fosforic 1 g + Aqua dest. + Alcool camforat aa 50 g D.S. ext: 1—2 ori pe zi. Pentru noapte, în același scop: Rp. Hg pp. alb + Bismut subnitric aa 3 g + Ac. salicilic 5 g + Cremă de noapte 40 g.

I.P. — Roșiorii de Vede : Adresați-vă neapărat dispensarului dermatovenerian din localitate.

BAN — București : Citiți răspunsul dat sub I.P. — Roșiorii de Vede.

N. MOHOREA — București : Nu aveți un reumatism, ci mai degrabă algii reumatice, ce pot fi foarte bine influențate de un tratament banal cu Piramidon și Aspirină — de 3 ori pe zi cite 1/2 tabl. din fiecare — 10—15 zile și un revulsiv local; Rp. T-r capsici 10 g + Esență terebentină 30 g + Alcool camforat 60 g. D.S. ext, pt. frecții seara urmate de învelirea picioarelor cu vată și fol din material plastic.

DIDA — București : Durata ciclului menstrual este în medie de 28 de zile, dar se consideră variații în limite normale ciclurile de 20—35 de zile. Desigur dv. vă apropiați de „limita superioară”, dacă nu aveți alte simptome nu este cazul să vă alarmați.

MIRCU — Slobozia : Pesimismul dv. nu este de loc justificat. Cînd spunea că „medicul nu reprezintă decît consolarea sufletului” Petronius (în Satyricon) se gîdea probabil și la oameni ca dv. Ceea ce vă trebuie dv. este doar o vindecare sufletească „cu ajutorul medicului dar și al dv.” și, pentru a termina tot cu un citat, vă amintim înțeleptele cuvinte ale lui Dimitrie Cantemir: „Rana obrîntindu-se și patima învechindu-se, a se vindeca cu nevoie va fi”.

MĂNZAT DORIN — Sibiu : Sint probabile fenomene nevrotice, dar pentru precizarea diagnosticului e nevoie de un examen de specialitate competent.

IOANID VICTORIA — București : Adresați-vă unui specialist dermatolog, deoarece fiind vorba de o cantitate mică de fire de păr ele se pot epila radical prin metode moderne.

(Continuare în pag. 11-a)

Ajutoarele chirurgului

Foto: B. Levașov

TEMĂ DE SEZON

Enterocolita de vară a copilului mic

Să fim bine înțeleși de la început: conceptul „diaree de vară” nu definește o entitate patologică deosebită de celelalte diaree ale sugarilor și copiilor mici. El indică numai anotimpul în care aceste tulburări digestive se manifestă cu o frecvență mai mare și, totodată, aruncă o lumină și asupra cauzelor ei. Prin urmare, diareea de vară nu se deosebește clinic prin nimic de diareea care apare la copii toamna, iarna sau primăvara, provocată fiind — cum se știe — de supraalimentație sau subalimentație, de o alimentație defectuoasă în ce privește repartiția cantitativă a principiilor nutritive sau, foarte adeseori, de calitatea acestor principii.

Boala se întâlnește mai des între 1 și 3 ani, dar e destul de frecventă și în primul an de viață, mai ales vara. Este o boală infecțioasă provocată de bacilii dizenterici (Shiga-Kruse, Flexner, Sonne etc.) și parazitarietici.

Enterocolita dizenteriformă apare mai frecvent la copiii hrăniți artificial decît la copiii alimentați la sîn, frecvența ei crescînd în lunile de vară cînd alimentele care nu sint proaspăt fierte sau proaspăt pregătite se alterează și se infectează mai repede. În transmiterea bolii, zarzavaturile și fructele joacă un rol important, la fel și laptele și produsele lactate. Infecția se poate răspîndi foarte ușor prin diferite obiecte (jucării, vase, oale de noapte, scutece). Un factor contaminant îl reprezintă muștele, „cărăușii” microbilor, pe care-i transportă pe alimentele gata preparate.

Începutul bolii este de obicei brusc, la sugar apărînd în plină sănătate, cu vărsături, febră, uneori convulsii și scaune diareice. Semnul cel mai evident chiar pentru profan îl constituie scaunele mucopurulente amestecate cu sînge. Numărul lor variază de la 3—4 pe zi pînă la 10—20—30 și chiar 40 în 24 ore. La început, scaunele sint abundente, apoi cantitatea eliminată scade tot mai mult, pînă se reduce numai la evacuarea de mucus și puroi. Înainte de emisiunea scaunului, copilul are colici abdominale, senzația de a avea scaun, fără însă a scoate nimic (tenesme), ceea ce duce la congestionarea și inflamarea mucoasei rectale cu prolaps.

Coprocultura (examenul microbial al fecalelor) pune în evidență bacilii dizenterici, bacili coli, enterococi, stafilococi, bacili proteus, perfringens și paratifici, capabili să provoace forme extreme de toxice, mortale.

Ne aflăm deci în fața unei boli contagioase de o excepțională gravitate, care nu trebuie tratată empiric, cu mijloace „băbești”. Pînă la venirea medicului se poate administra copilului un purgativ, cel mai indicat fiind sulfatul de sodiu în doză de 1—2 g pe an de vîrstă, doză care poate fi administrată dintr-o dată sau fracționată în 4 prize pe zi. Purgativului îi urmează o severă dietă hidrică, apa fiind în prealabil

fiartă și răcită. Nu e bine să se dea copilului „din proprie inițiativă” antibiotice sau sulfamide înaintea venirii medicului, deoarece printr-o administrare incorectă se poate crea o rezistență a organismului la aceste medicamente.

După vindecarea enterocolitei, reluarea alimentației trebuie făcută treptat, mai întîi printr-o dietă de tranziție constînd în supă de morcovi, apă de orez sau supă de făină de roșcove (Arobon). Se va trece apoi la o alimentație mai bogată, evitîndu-se la început produsele lactate (la sugarii sub 6—7 luni se pot da babeurre sau făinuri mal-tate). Se va înlocui apoi treptat prînzul de morcovi cu mese de griș cu apă, orez cu apă, macaroane fierte, piine prăjită, brînză proaspătă de vacă și abia la urmă carne de pasăre rasol (nu supă, care nu este prea bine tolerată), carne de vacă (rasol), șuncă de Praga slabă, puțin unt proaspăt, ouă în bu-dinci, găluști, zahăr.

Rezultate bune în tratamentul dietetic al enterocolitei dizenteriforme îl dă și regimul de mere curățate de coajă și de semințe, rase pe o răzătoare de sticlă pînă se obține o pastă fină. Se dau 100—300 g la un prînz, în funcție de vîrsta copilului.

Dr. Xenia Borodino

OFTALMOLOGIE

Cînd trebuie să purtăm ochelari?

Ca să vedem bine este necesară, înainte de toate, o transparență a sistemului optic al ochiului, adică a corneei, a cristalinului și corpului vitros. În cazul unei opacifieri a corneei (albeața sau leucomul), a cristalinului (cataracta) sau unei leziuni a corneei (keratita) se produc tulburări de vedere importante.

Vederea poate scădea, însă, și în absența unor boli sau leziuni ale sistemului optic al ochiului. Uneori razele de lumină care vin de la obiect, în loc să dea pe retină o imagine clară a obiectului respectiv, formează imaginea în fața retinei. În alte cazuri, punctul în care se adună razele de lumină refractate de obiect se află înapoia retinei, iar pe retină se formează o imagine neclară. În ambele cazuri, nu se poate obține o vedere clară fără ochelari.

Focarul sistemului optic coincide cu retina atunci cînd axul anteroposterior al ochiului este egal cu aproximativ 24 mm. O asemenea lungime optimă a axului anteroposterior necesară unei

vederi bune se întâlnește, însă, aproximativ la 30 la sută din oameni.

Aproape 50 la sută din oameni au axul anteroposterior al ochiului mai scurt. La acești hipermetropi, focarul razelor ce vin de la obiectele privite nu se situează pe retină, ci înapoia ei. Hipermetropii resimt la lectură o greutate în ochi, literele se învîlmășesc, în regiunea frunții, deasupra sprincenelor, se produce o durere, ochii se înroșesc. Pentru a aduce imaginea dinapoi mai în față, pe retină, sint indicați ochelari cu lentile biconvexe.

Alungirea axului anteroposterior al ochiului duce la o tulburare de refracție contrarie celei descrise mai sus, cunoscută sub numele de miopie. În acest caz, focarul razelor care vin de la obiectul privit se situează înaintea retinei, din care cauză miopia nu vîd de parte. Și acest defect optic al ochiului poate fi corectat numai cu ajutorul unor ochelari cu lentile biconcave, divergente, care au proprietatea de a împărștia razele, deci de a mări distanța focală. Atunci cînd gradul de miopie este foarte avansat trebuie folosiți așa-zii ochelari telescopici, realizați după principiul binoculului.

În mod normal, corneea — unul dintre principalele organe ale sistemului optic — are o formă regulată rotundă, fiecare punct de pe suprafața sa avînd o putere de refracție egală. În afecțiunea numită astigmatism (a = fără, stigma = punct focar; astigmatism = lipsă de focar), corneea nu are o formă rotundă, ci ușor ovală, din care cauză razele de lumină nu se pot uni în același punct pe retină. Pentru a reduce axul mare al ochiului și a face dintr-o corneă elipsoidală o corneă sferică, se recomandă ochelari cu lentile cilindrice, care refractă lumina numai într-un singur plan.

Ochelari de corecție a vederii mai sint indicați în strabism (ochi șasi), ale căror lentile vor fi stabilite de medicul oftalmolog în funcție de hipermetropia, miopia sau astigmatismul care provoacă afecțiunea.

O dată cu înaintarea în vîrstă, spre 40—45 de ani, elasticitatea cristalinului scade, ceea ce face ca punctul cel mai apropiat al vederii clare să se depărteze prea mult de ochi. Apare o greutate în timpul cititului și la alte munci care sint efectuate la mică distanță de ochi, tulburarea numită prezbiopie sau prezbiție (de la presbytes — bătrîn; ops — vedere). Și aceste neajunsuri se pot înlătura cu ajutorul ochelarilor cu lentile biconvexe, care înlocuiesc puterea de refracție diminuată a cristalinului.

În fine, în timpul verii, în zilele cu soare orbitor sau iarna, în zilele însorite, ochii trebuie apărați cu ochelari protectori cu sticle colorate, întrucît lumina orbitoare a soarelui este dăunătoare ochilor și poate excita sistemul nervos al persoanelor predispușe la nevroze astenice.

Dr. P. Tihomirov

— Știu că dv. ați venit mai întîi, dar n-am găsit încă modalitatea de a respecta rîndul.

MALI

Tam-tam pe malul Nigerului

— Vrei să vezi un mare tam-tam? (prin tam-tam se înțeleg și dansuri acompaniate de muzica tobelor) — mă întrebă prietenul meu Bakari din pragul prăvăliei sale, în timp ce mă privește cu ochii lui jucăuși, negri ca smoala.

— Evident. Unde are loc serbarea?

Bakari se retrage în fundul cămăruței întunecoase, tixite cu figurine de lemn și, abia după o pauză, catadicsește să-mi răspundă:

— Măine, în satul meu.

În dialectul local așezarea în care va avea loc serbarea se numește *Mindrie de față*. Situat pe o colină și împrejmuit cu o pădurice de mangrove, sătulețul, locuț de tribul *bambara*, se află în vecinătatea Nigerului care șerpuește ca un piton argintiu. Pe malul fluviului se rînduiesc, ca într-o claviatură de pian, pirogi pescărești. Din depărtare colina seamănă cu un cap de față, împodobit cu o coroană de copaci.

Piața satului e înconjurată de colibe cu acoperișuri ascuțite. Bakari mă conduce lângă rugul aprins chiar în mijloc. În jurul focului trebăluiesc niște femei cu rochii lungi ce le cad în falduri pînă la glezne; în razele soarelui obosit pînă țesută în casă și împodobită cu dungi roșii, galbene și trandafirii arde aidoma focului. Bakari îmi face cunoștință mai întâi cu femeile, apoi cu bătrînii și tinerii care se adăpostesc la umbra unui arbore înalt: *copacul sfatului*.

— Moriba — se adresează el apoi unui tînăr mlădios, cu privire ageră — povestește prietenului meu tot ce știi despre satul nostru.

În timp ce îl cercetez cu luare aminte pe amabilul Moriba, Bakari se face nevăzut. Sînt sigur că l-am plictisit cu întrebările mele sicitoare. Moriba mă poartă să iau loc lângă bătrînii și să mă odihnesc înainte de serbare.

— E ultimul tam-tam — îmi spune el. Curînd va începe recoltarea. Tradiția interzice organizarea de serbări în timp ce se culege porumbul... Auzi?! Bate vîntul dinspre Niger. Ascultă-i susurul în pădurea de mangrove și ai să afli legenda trufașei Fanta. Din cauza ei se numește satul nostru *Mindrie de față*.

...Fanta îi refuza pe toți băieții care o cereau în căsătorie. Aștepta un tînăr necunoscut, frumos ca în povești. În cele din urmă, un tînăr s-a apropiat de ea cu pas tiptil, moale, ca de șarpe; ochii îi scinteau ca stelele. Fanta s-a îndrăgostit fulgerător și l-a urmat în satul lui. Curînd, însă, s-a aflat că mirele era chiar un șarpe care luase chip de om. De atunci nu s-a mai auzit nimic despre Fanta.

— Iată cum mindria a pierdut-o pe față — încheie Moriba oftînd.

— Mîntea nu se însămințează ca porumbul — observă aspru un bătrîn. Și apoi ea face rareori casă bună cu frumusețea. Cîte stele pe cer, atîtea destine — conchide sentențios bătrînul, după care își îndreaptă privirea spre apus, încercînd să stabilească cît mai e pînă în amurg; apoi i se adresează lui Moriba: — De ce n-au venit muzicanții? Du-te și află!

La tam-tam au fost chemați muzicanții dintr-un sat vecin, vestiți în toată regiunea. Moriba se ridică numaidecît și, cum i-am fost dat în grijă, mă trage după el.

Ne apropiem de un șopron de paie și Moriba îmi arată două tobe uriașe, cioplite din trunchiuri de copac. Tobe, înalte de vreo doi metri și cu un diametru de 1,50-1,70 metri, sînt așezate pe suporturi speciale. Pe partea lemnoasă sînt sculptate capete lunguiețe de zeități africane.

Cum niciodată nu mai văzusem asemenea tobe, încremenesc de uimire.

— Vorbesc — îmi spune Moriba zîm-

Dansatori din Mali

bind, după care ia un ciocănel de lemn, cu capătul încovoiat ca croselle de hohot, și lovește de cîteva ori în pielea perfect întinsă a tobei. Apoi zvirle ciocănelul și se întoarce cu fața spre rug.

— Dar cu muzicanții ce-i? — îmi exprim eu nedumerirea.

— I-am întrebat ce au de gînd. Ascultă, au să ne răspundă îndată. Lîngă *copacul sfatului* se adună multă lume. Fete, băieți și copii rîzînd în hohote se strîng în jurul bătrînilor. Lîngă mine se află Bakari, care se tăvălește de ris.

— Bakari, nu înțeleg nimic. De ce rîdeți?

Prietenul meu începe să-mi tîlmăcească din *bambara* cuvintele bătrînilor despre recolta anului viitor, despre ploii...

Nimic amuzant. Dar ascultătorii, nu numai tinerii ci și bărbați în toată firea, femei serioase rid cu lacrimi.

— Ce-mi traduci mie?! — îl întreb iritat pe Bakari.

— Mai bine să nu blestemi Nigerul că are apă tulbure; oricum va trebui să bei din el — rostește Bakari, clătînd cu reproș din cap. Bătrînii sînt cei mai înțelepți oameni din lume.

— Vorbesc în parabole. E ceva intractabil — încearcă Moriba să mă liniștească.

Deodată rîsul încetează. Moriba încremenește în loc, cu urechea ciulită, după care face bătrînilor niște semne cu mîna. Acum deslușesc clar un răpăit de tobe, înăbușit puțin de distanța mare, și înțeleg că e răspunsul la întrebarea lui Moriba.

— Muzicanții sînt pe drum. Curînd au să ajungă în sat. Cer să li se sporească plata cu trei tobe — traduce sacadat Moriba.

După un schimb de priviri, bătrînii încuviințează cu capul. Într-o clipă Moriba ajunge la tobele-gigant și în văduh se înalță una după alta trei lovituri prelungi și puternice. Înainte de a intra în sat, muzicanții se vor opri pe malul Nigerului și vor ațîța un foc. În timp ce vreascurile vor arde, ei vor încălzi pielea tam-tamurilor. Conform obiceiului, se trimite soli în întîmpinarea lor. Moriba, însoțit de alți doi tineri, pornește în grabă spre Niger ducînd cu el nuci de cocos ca să le dăruiască muzicanților. Curînd intră în sat o procesiune alcătuită din soli și șase muzicanți cu instrumente: trei tam-tamuri, foarte asemănătoare cu niște sticle cu gît îngust, un *balafon*

— instrument aducînd cu xilofonul, un altul care poate fi luat drept mandolină și încă ceva foarte ciudat, nu știu cu ce să-l compar. Oaspeții sînt așezați la loc de cinste, sub *copacul sfatului*. De muzicanți se apropie o față.

— Așa e obiceiul — mă lămurește Moriba. Marele tam-tam e deschis întotdeauna de o față. Legenda spune că o față a creat toba africană.

Tînăra din satul lui Bakari lovește cu palma în pielea perfect întinsă a tobei, care scoate niște sunete stranii. Imediat i se alătură și celelalte instrumente. Serbarea a început...

Rugul arde în vilvătăi înalte, împraștiînd spre cerul de catifea puzderie de scînteie. Domnește o mare veselie datorită, în parte, berei de mei și vinului aromat de palmier cu care femeile în rochii de toate culorile îi îmbie pe participanții la serbare.

Marele tam-tam din satul *Mindrie*

măsuri pe scară națională. Cum existau mai multe proiecte și studii în acest sens, „Planul Delta” a putut fi elaborat rapid și chiar din 1953 a fost deschis șantierul barajului de pe Ijssel, la Krimpen, lângă Rotterdam.

Planul prevede construirea a patru diguri de coastă: Haringvliet, Brouwershavensche Gat, Ooster-Schelde și Veersche Gat care vor stăvili estuarele largi și adinci ale fluviilor Escaut și Meuse, apărînd împotriva inundațiilor care se produc în cursul furtunilor insulele și promontoriile din deltă situate sub nivelul mării. Alte patru baraje mari sînt în curs de construcție ceva mai în interiorul țării, pentru a ridica o barieră suplimentară și mai ales pentru a reglementa debitul fluviilor în timpul primăverii, cînd apele cresc, prin formarea de rezervoare artificiale.

La sud de Rotterdam, în regiunea Hellegat, pe un braț al Meusei — Hollandsch Diep — se află în curs de construcție o lucrare complexă cu 17 ecluze și un pod imens. Ecluzele nu vor servi numai pentru navigație; apa excedentară a riului, care în mod normal se varsă în mare, va fi repartizată unor rezervoare artificiale. Se construiesc de asemenea poduri și o întregă rețea de șosele care vor face legătura între deltă și restul țării. În plus, în preajma Rotterdamului vor fi ridicate cîteva baraje mici.

În același timp, au început lucrări de adîncire a canalului care duce spre Rotterdam, în așa fel ca el să poată fi străbătut de nave cu un deplasament de pînă la 250 000 de tone. Evident, construirea unui complex hidrotehnic de asemenea proporții este un lucru dificil și costisitor. Costul principalelor lucrări se ridică la circa 3,5 miliarde de florini; numai devizul de adîncire a șenalului din Rotterdam se cifrează la 1,2 miliarde florini.

„Planul Delta” urma să fie dus la bun sfîrșit în 1973, dar conform unor hotărîri de ultimă oră încheierea lucrărilor a fost amînată pentru 1980.

Care sînt rezultatele celor 15 ani care s-au scurs? A fost terminat digul cel mai sudic — Veersche Gat — aflat între Zuid și Noord Beveland și au fost construite două baraje interioare, dintre care unul se află tot între Zuid și Noord Beveland, iar celălalt între insulele Overflakkee și Duiveland. Cele două baraje care au făcut legătura între insula Noord Beveland și capul Zuid Beveland au format cel dintîi dintre rezervoarele artificiale proiectate, Veersche Meer. Încă în 1958 au fost încheiate lucrările de construire a digului antifurtună de lângă Krimpen: o instalație mobilă va putea bloca, în caz de necesitate, drumul apei.

Complexul de la Hellegat, care ridică cele mai multe probleme, va fi și el curînd terminat. Acum doi ani, acolo, deasupra Escautului oriental, s-a construit un pod de cinci kilometri, cel mai lung din Europa occidentală. Șoseaua care îl străbate leagă Rotterdamul de sudul Olandei și de Belgia. Ansamblul ecluzelor a și intrat în funcțiune: fiecare ecluză, cu o lungime de 300 de metri, este alcătuită din două semi-ecluze. După ce prima semi-ecluză primește un anumit număr de nave, ea se închide și vasele care își așteaptă rîndul pot intra în semi-ecluză din spate. Acest sistem (cel mai mare din Europa) va avea o capacitate anuală de 100.000 de nave cu un deplasament de 50 milioane de tone. Construcția digului de coastă Haringvliet, cu o lungime de cinci kilometri, este și ea într-o fază avansată.

Olandezii au, pe bună dreptate, motive să fie mindriți de această admirabilă lucrare înălțată din blocuri de beton de patru tone. În aceste condiții, vechile diguri au un aspect mai mult decît modest. Experiența a arătat totuși că, în ciuda rezistenței noilor lucrări, ele trebuie să fie acoperite cu un strat protector nu numai pe latura frontală și superioară, ci și pe partea din spate, întrucît pericolul de erodare este foarte mare...

V. Rosen

Căltre din copilărie

OLANDA

S. Darmodehin

„Planul Delta” după 15 ani

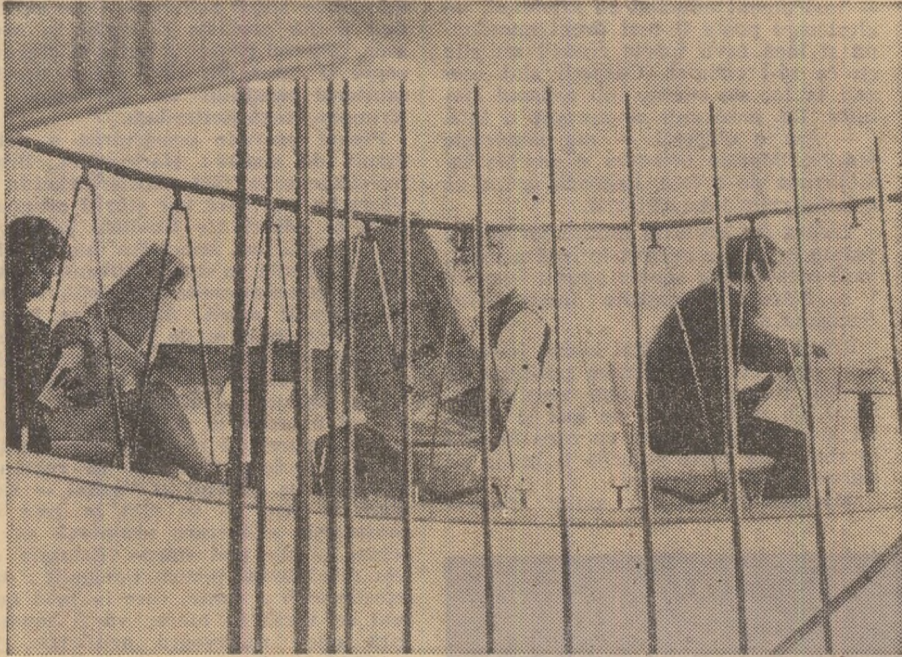
Olandezii sînt pe punctul de a face bilanțul primelor realizări dobîndite în cadrul „Planului Delta”. E vorba de lupta împotriva unui vechi dușman al țării lor: Marea Nordului. Planul este deopotrivă ofensiv și defensiv. Defensiv, întrucît Olanda este ferm hotărîtă să nu mai admită o invazie a lui Neptun, iar ofensiv pentru că planul prevede o dublă captură, prin baraje puternice, a numeroaselor brațe pe care le formează delta fluviului Escaut oriental (Ooster Schelde) și a Meusei. În felul acesta vor lua ființă mari rezervoare artificiale de apă dulce, care vor salva suprafețe întinse de pericolul salinizării, contribuind la sporirea productivității agricole.

Amploarea acestui plan pentru o țară în care cele 13 milioane de locuitori trebuie să se mulțumească cu o suprafață de numai 33 500 km.p. este evidentă. Șaizeci la sută din olandezi locuiesc în regiuni aflate sub nivelul mării, amenințate deci de inundații.

„Planul Delta” a fost elaborat în urma unui cataclism cumplit: într-o noapte din februarie 1953, o furtună de o putere extraordinară a adus pe continent immense mase de apă, distrugînd digurile de coastă care păreau sigure. Măturînd totul în cale, apele dezlănțuite au inundat o suprafață de 1.500 km.p. S-au înregistrat 1835 de victime, iar 47 000 de case au fost distruse sau grav avariate.

Sinistrul a determinat luarea unor

Moscova. La cafeneaua „Ivuška“

ADEVĂRURI ȘI OPINII

Sexul frumos și deloc slab

E mult de când partea feminină a omenirii a fost trecută în categoria „sexului slab”. Consolidându-se cu un al doilea calificativ, mult mai măgulitor, acela de „sexul frumos”, femeile l-au acceptat pe primul, cu atât mai mult cu cât oglindește o parte din adevăr. Dar numai o parte, aceea care se referă la forța fizică. Într-adevăr, nici o femeie nu se poate lua la întrecere nu numai cu Jabotinski sau cu Vlasov, dar chiar și cu reprezentanți ai „sexului tare” dotați cu o musculatură mai modestă. Din punctul de vedere al demografilor, însă, femeile nu merită

baților în toată firea, de asemenea mai mare decât a femeilor? Fumatul și alcoolul, invocate uneori, nu pot fi luate în considerare decât parțial. Aceste vicii se întâlnesc la adolescenți foarte rar, și totuși coeficientul mortalității băieților în vârstă între 15—19 ani e de două ori mai mare decât al fetelor de aceeași vârstă. Cu anii această diferență crește, ajungând să fie de 2,5 ori mai mare la bărbații de 25—29 de ani decât la femei. Spre bătrânețe coeficientul revine la 2.

Se pare că începând cu anii tinereții cauzele mortalității masculine trebuie căutate în afara legilor biologice. Să fie războaiele de vină? Nu, pentru că aproape toți bărbații azi în vârstă de 42 de ani n-au luat parte la cel de al doilea război mondial. Specialiștii sînt de părere că pricinile mortalității crescute a bărbaților trebuie căutate în primul rînd în deficiențele asistenței medicale masculine. B. Uralnis, de pildă, propune înființarea unor centre de consultații pentru bărbați a căror misiune să fie, înainte de toate, prevenirea accidentelor de muncă, ale căror victime sînt în special bărbații, precum și studierea influenței pe care o are profesia exercitată asupra stării sănătății bărbaților. Același om de știință subliniază faptul că în U.R.S.S. patru cincimi din numărul medicilor sînt femei și că ele ar trebui să vegheze în primul rînd la sănătatea populației masculine, știut fiind că bărbaților, chiar dacă sînt „bolnavi capricioși”, le place să braveze și să nu se îngrijească. Or, „slăbiciunea” sexului așa-zis tare are urmări păgubitoare atât pentru economie, cât și pentru viața de familie. Ce-i drept, natura caută să restabilească echilibrul, aducînd pe lume mai mulți băieți decât fete dar, așa cum remarcă un personaj literar feminin, „bărbații fac tot ce le stă în putință pentru a fi întotdeauna prea puțini”.

Nu le lipsește nici curajul

această faimă. „Slăbiciunea” le e infirmată din primele zile de viață, declară cunoscutul om de știință B. Uralnis, argumentîndu-și afirmația cu date extrase din statisticile demografice.

În 1966, în U.R.S.S., de exemplu, s-au născut 2 175 000 de băieți, din care 63 000 au încetat din viață înainte de a împlini un an. Din cele 2 066 000 de fete, venite pe lume în același an, în primele luni au murit numai 48 000. Așadar, la 1000 de nou-născuți au murit 29 de băieți și numai 23 de fete. Cum se explică vitalitatea sporită a nou-născuților de sex feminin? Se pare că explicația trebuie căutată în rezistența biologică a organismului feminin, formată în decurs de sute de mii de ani, existența femeilor fiind esențială pentru menținerea speciei.

Dacă așa stau lucrurile cu nou-născuții, cum se explică mortalitatea băr-

AVIZ PENTRU MAIGRETI

Hoții cu calculatoare electronice

În Statele Unite se simte o tot mai acută lipsă de programatori. Se crede că în 1970 va exista un deficit de 50 000 de specialiști în mînuirea mașinilor electronice de calcul. De aceea, societățile producătoare au luat, sprijinite de administrațiile citorva mari penitenciare, măsura de a organiza cursuri de programatori pentru deținuți, urmînd ca la îspășirea pedepsei acestora să li se asigure un loc de muncă.

Prima promoție de programatori va fi... eliberată peste cincisprezece luni. Pînă una-alta, cursurile se bucură de

mult succes printre deținuți. Care, chiar dacă n-au la dispoziție ordinatoarele ultramoderne, se vădesc totuși a fi buni elevi. Se povestește că un deținut de la Sing-Sing a ținut să mai rămînă în faimoasa temniță pentru a-și termina cursul. Profesorii sînt oameni de mare calificare; în goana după programatori societățile interesate s-au îngrijit ca elevii să aibă o pregătire cît mai bună.

În calea proiectelor lor se ridică, însă, o „mică piedică”. Americanii au descoperit, într-adevăr, nu de mult, că mașinile electronice pot permite unor programatori lipsiți de scrupule să facă fraude greu de decelat. După cum afirmă Sheldon Dansiger, un cunoscut specialist, un asemenea programator poate jefui în trei luni o mare întreprindere fără ca nimeni să bage de seamă ceva în bilanțurile furnizate de mașină. De altfel și există un exemplu. Șeful contabilității companiei bursiere Walston and Co., devenit apoi chiar vicepreședinte al firmei, și-a virat timp de opt ani mari sume de bani în contul lui. La contabilitate, aceste operații apăreau ca niște cumpărături de acțiuni efectuate de deținătorul contului. Frauda a fost descoperită numai printr-o întimplare.

Una din soluțiile preconizate în vederea luptei împotriva acestor „mici neajunsuri” este aceea de a nu lăsa pe seama programatorilor sarcina de a furniza mașinilor de calcul programul de lucru. Scepticii nu cred, însă, că pot exista metode absolut sigure împotriva hoților cu ordinatoarele. Ralph Salerno, expert newyorkez în fraude, declară categoric: — Aș putea să pariez salariul pe o lună că peste cîțiva ani Mafia o să lucreze cu mașini de calcul electronice.

Așa încît, cine știe dacă peste un număr de ani închisorile americane nu se vor umple cu un nou soi de gangsteri, pe care „Wall Street Journal” îi numește „gentleman hoți complici ai ordinatoarelor”?

I. Volkov

— Și mai spui că aparatul de ras nu-i bun...

MICA ENCICLOPEDIÉ

Cine a inventat alfabetul Morse?

Dicționarele ni-l indică pe S.F.B. Morse, inventator și pictor american din secolul trecut, drept autorul telegrafului electromagnetic (aparatură Morse) și al codului telegrafic cu linii și puncte care, de asemenea, îi poartă numele. „Paternitatea” lui Morse este, însă, contestată de directorul Muzeului Științei din Londra, Garret, care susține că meritul realizării codului telegrafic trebuie recunoscut compatriotului lui Morse, Alfred Vale.

Lui Morse i-a venit ideea de a folosi electromagnetismul ca mijloc de comunicare în timpul unei discuții pe această temă la care au participat mai mulți călători de pe o navă transatlantică. Această idee, relatează Garret, l-a obsedat cîțiva ani în șir fără, însă, să dea roade pînă în ziua cînd l-a cunoscut pe expertul tehnic A. Vale, care i-a vorbit despre posibilitatea de a înlocui literele alfabetului prin linii și puncte. Morse se gîndise la un alfabet cifrat în care liniile și punctele să desemneze cuvinte și nu litere (de exemplu: „eu” — un punct, „vorbesc” — două linii etc.) Dar pentru a lucra cu un astfel de alfabet, telegrafii ar trebui să memoreze toate cuvintele codificate sau cel puțin să aibă îndemînarea de a consulta rapid un voluminos indicator-cheie.

Vale, în schimb, a rezolvat ingenios latura tehnică și practică a problemei. Garret susține că tînărul Vale, fiind prea modest, iar Morse un bun afacerist, acesta din urmă a reușit să obțină brevetul pe numele lui deși, după date

culese de cercetătorul englez, în cercurile de specialitate din acei ani au existat îndoieli în ce privește prioritatea lui Morse. Nimeni nu i-a contestat, însă, meritul de a fi popularizat descoperirea și de a fi cheltuit multă energie în lupta pentru introducerea telegrafului.

Cu timpul, Vale a fost dat uitării. De altfel, el n-a făcut decît o timidă încercare de a restabili adevărul, publicînd un articol în care vorbea despre nedreptatea ce i se făcuse. Era, însă, prea tîrziu. Morse atinsese apogeul gloriei.

D. Velikov

SURPRIZELE JUNGLEI

Necunoscuta Pinghimaia

În jungla uneia din insulele arhipelagului Ryukyu, savantul japonez Iukira Tagava a descoperit un soi de pisică sălbatică care face parte dintr-o familie de mamifere pînă acum necunoscute.

Insula stîncoasă Iriomote, situată în sud-vestul arhipelagului și populată de vînători și pescari, a rămas multă vreme necercetată de oamenii de știință. Iukira Tagava a fost primul cercetător care a avut curiozitatea să se deplaseze pe insulă pentru a verifica zvonurile despre un animal necunoscut. Vînătorii de prin partea locului au, însă, obiceiul de a consuma îndată animalele ucise și o bună bucată de timp Tagava n-a reușit să vadă pisica în carne și oase. Dar blana și craniul animalului, transportate și studiate de zoologii din Okinava și Tokio, au arătat că e vorba de un mamifer necunoscut. Zoologii au botezat viațata Mayailurus iriomotensis. Localnicii o numesc, însă, „Pinghimaia”.

Această specie de pisică sălbatică se deosebește net de toate celelalte semene ale ei: pisica domestică, cea bengaleză (Felis bengalensis), foarte răspîndită în sud-estul Asiei etc. Pinghimaia are numai 28 de dinți, pe cîtă vreme celelalte două specii citate au 30 de dinți. În această privință ea pare că seamănă cu o specie de feline răspîndită în Chile (Noctifelis guigna). Deocamdată se cunosc încă puține lucruri despre Pinghimaia, ea fiind o prea proaspătă cunoștință a omului.

(După „Priroda”)

Gimnastica de dimineață prin radio

Poșta medicului

(Urmare din pag. 8-a)

S. SUCIU — Lugoj: De vreme ce singur recunoașteți că tratamentul logopedic pe care l-ați făcut v-a ajutat, considerăm că reluarea lui va duce la rezultatele scontate.

RADU G. — București: Se spune că un neuropsihiatru a fost întrebat: „Soția mea are un complex de inferioritate. Cum am putea face să și-l păstreze?” Lăsând gluma de o parte, considerăm că soția dv. e un om absolut normal și poate că dv. simteți de vină, considerându-vă „superior”. Lucrurile se vor aranja cu timpul. Simteți doar la începutul căsătoriei.

DUȘA HARPĂ — Botoșani: 1) Utilizați următoarea loțiune: Eter și alcool câte 25 g, Apă 50 g, Camfor și acid boric câte 3 g, T-ra benzoe XV picături. D.S. ext. de 2 ori pe zi, 5 zile la rând, apoi o dată pe zi. 2) Aveți o ușoară anemie. Faceți câteva cure de Tonofer 2 drajeuri/zi 15 zile lunar, Hecogen 3 l-gte/zi alte 15 zile și vit B₁₂ 50 gama 1 fiolă la 2 zile (10 fiole/lună) 3.) Leucoreea dv. pare să fie fiziologică. Deci, în afară de igienă riguroasă, nici un medicament!

CORVINA — Hunedoara: Este vorba de o pubertate tardivă cu insuficiență hormonală. Mai mult nu vă putem spune. Este imperios necesar să consultați un medic (există și doctorițe!) specialist în endocrinologie genitală și să urmați tratamentul pe care vi-l va prescrie.

CĂRĂMIDA NISTOR — Sibiu: Tratamentul în glomerulonefrită nu se poate face decât în spital. Vă recomandăm deci, dacă n-ați făcut-o pînă acum, internarea, eventual într-o clinică universitară.

S.O.S. 13 — Orașul Gh. Gheorghiu-Dej: Deoarece ați epuizat arsenalul curent pentru tulburările de dinamică sexuală, nu vă rămîne decît să încercați câteva cure de Folcisteină, conform indicațiilor din prospectul ce însoțește preparatul, asociat cu Testolent 1 fiolă la 25 zile și vit. E 3 drajeuri/zi.

COSTINEL — București: Ne-a impresionat mult scrisoarea dv., dar din păcate psihoterapia de care aveți nevoie în primul rînd nu se poate face decît printr-un

contact direct. Vă recomandăm să vă adresați unui specialist neuropsihiatru, eventual la o policlinică specială.

MORARU AURELIA — Făurei: Vă rugăm să reveniți cu analizele copilului. Nu este în nici un caz ceva periculos. Astmul bronșic la copii este în general o boală benignă, dispărînd de cele mai multe ori la pubertate. Tratamentul de fond al astmului infantil va fi strict individualizat, medicul trebuind să țină seama de particularitățile și de reactivitatea organismului. Măsurile de tratare a spinelui iritative, gimnastica respiratorie, aeroterapia și călirea organismului sînt elementele de care se va ține seama în primul rînd.

KOZELKOV ȘUBIN — Galați: Adresați-vă Spitalului Nr. 9 „Dr. Gh. Marinescu”, șos. Berceni 10, București, Serviciul Neuroze.

E.A. — Șimleul Silvaniei: Pentru a stabili o conduită terapeutică este absolut necesar consultul unui chirurg, ceea ce vă sfătuim să faceți.

MARGA — Craiova: Este vorba probabil de o frigiditate grefată pe o disfuncție hormonală. Pentru precizarea diagnosticului este însă necesar să consultați un specialist endocrinolog. Tot el va rezolva eventual și „problema părului de prisos”.

ILEANA VICTOR — București: Transpirația excesivă de care vă plîngeți ne face să bănuim o cauză tiroidiană. Ați făcut investigații în acest sens? Ca tratament paleativ: Fobenal 1—2 tab./zi în zilele călduroase și soluțiile existente în comerț pentru combaterea transpirației, gen „Ideal”. Cura de nămol vă poate fi utilă.

POPESCU M. — București: Din păcate, toate bolile sînt „absurde”, nu au „logică” și nici „justificare”, pentru a folosi termenii dv. Nu degeaba o boală, epidemia de ciumă, a fost aleasă de Camus pentru exemplificarea „teoriei absurdui”. S-ar putea să fie și o eroare de diagnostic, dar e puțin probabil ca după o internare într-un spital de specialitate acesta să fie cazul. Oricum, puteți verifica diagnosticul printr-un nou consult medical, eventual la o Policlinică specială, serviciul de neuropsihiatrie.

CEREȚI

Stofe

**DIN LÎNĂ PURĂ
CU FIRE FINE,
SUPERIOARE**

PRODUSE DE

LIBERTATEA

SIBIU

VARIAT SORTIMENT
DE DESENE ȘI CULORI

IN CURÎND UN NOU MATERIAL HIDROIZOLATORI

Întreprinderea de materiale izolatoare Berceni-Ploiești, județul Prahova, produce și livrează pentru unitățile socialiste

IMPÎSLITURĂ DIN FIBRE DE STICLĂ

acoperită pe ambele fețe cu bitum și cu material mineral. În funcție de scopul în care se utilizează, se fabrică în

TREI SORTIMENTE

1. IMPÎSLITURĂ PENTRU STRATUL SUPERIOR al hidroizolației, presărată cu nisip fin pe o față și cu nisip grosier sau mozaic colorat pe cealaltă față.
2. IMPÎSLITURĂ PENTRU STRATUL INTERMEDIAR al hidroizolației, presărată cu nisip pe ambele fețe.
3. IMPÎSLITURĂ PENTRU STRATUL INFERIOR al hidroizolației cu barieră de vapori, avînd perforații de \varnothing 20 mm. dispuse la distanță de 70—100 mm. una față de alta.

**ȚESĂTURI IMPRIMATE
DIFTINĂ FINET
PIJAMALE INDIAN
ENKA**

**ȚESĂTURI VOPSITE ÎN FIR ȘI ÎN BUCATĂ
PENTRU CĂMĂȘI ȘI COSTUME PRODUSE DE**

Întreprinderile textile

GALATI

**Combinatul pentru fibre artificiale
BRĂILA**

CFA

Produce și livrează pe bază de repartiție

- Celofibră tip lînă
- Celofibră tip bumbac
- Rețele cord de mare rezistență
- Confecții din celofan normal tratat și hirtie, pungi sau coli de orice dimensiune de la 1—4 culori, pentru ambalarea produselor de larg consum cu emblema și textul indicat de beneficiar, în orice cantitate și prompt.
- Sulfat de sodiu.

CADOURI

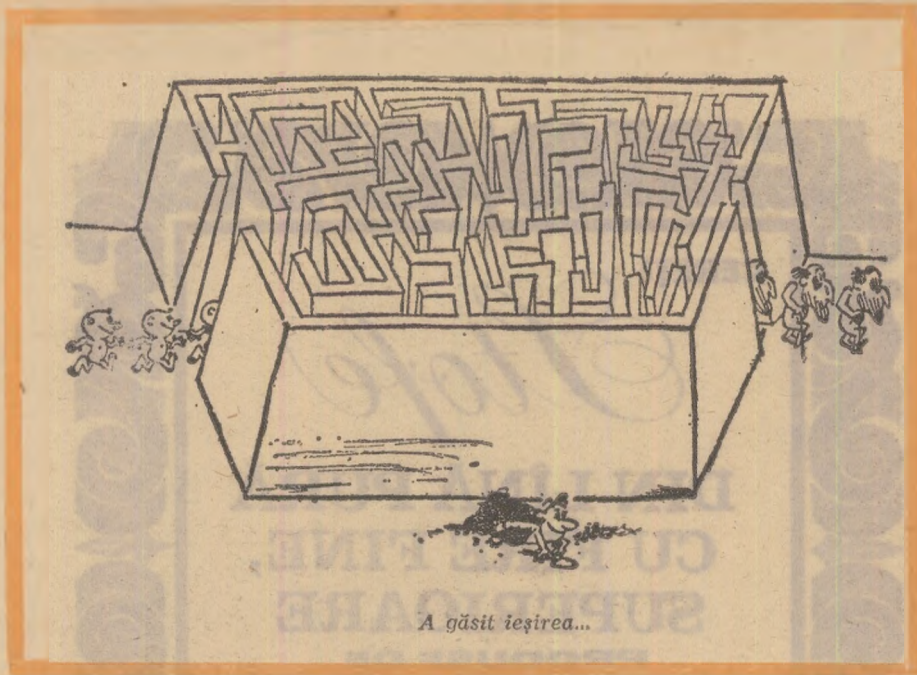
PLĂCUTE
UTILE
IEFTINE

Servicii de masă,
lichior, cafea etc.
Vase de flori
și bibelouri
produse de

**COMPLEXUL
INDUSTRIAL DE**

STICLĂ ȘI CERAMICĂ

SIGHIȘOARA

A găsit ieșirea...

Cariera unui radioamator

Senea era un radioamator pasionat. De aici i s-a tras bealeaua. Îi plăcea să meștească aparate cu transistoare. În timpul liber nu făcea decât să sudeze, să pilească, să lipească... Apoi se înconjură de cutii și cutioare, învârtea butoane și asculta.

Ce-i drept. În cazul lui Senea verbul „asculta” nu era prea potrivit. Căci Senea nu obișnuia să asculte emisiunile numeroaselor sale aparate, ci doar se îngrijea să nu se audă suierături, hârâituri și alți paraziti. Îi plăcea să obțină sunete pure, calde, rotunde, dar îi era perfect indiferent dacă erau Concertul Nr 1 de Brahms sau Sfaturi pentru legumicultori. De aceea poate și era ceea ce se numește un om cenușiu.

În plus, nu știa să-și exprime gândurile. Nu putea să pronunțe nici cea mai banală propoziție fără o introducere de felul ăsta: „Vedeți... ca să zic așa...” După care urma ceva absolut neinteresant. Dar să-i dăm dreptate, era un radiotehnician neîntrecut. Își perfecționa neîncetat măiestria și în consecință transistoarele lui scădeau mereu în dimensiune. Trecuse de etapa transistorului-carte, a transistorului-cutie de chibrituri, a transistorului-buton de manșetă și chiar de aceea a transistorului-scobitoare. Pășise în faza creării unei capodopere.

Și iată-l în fața miracolului. Era cât un bob de mazăre. Cât cel mai banal bob de mazăre. Dacă l-ar fi aruncat într-o cratiță cu boabe de mazăre nu l-ar mai fi deosebit de cele autentice. Și această minusculă sferă era, ca tot ce-l înconjură pe Senea, un aparat de radio cu transistoare.

— Iar' oftă nevastă-sa. Ce-ai să te faci cu toate gramofonele astea? Mai bine te-ai apuca de o treabă serioasă. Ia exemplu de la vecinul nostru, ce saltele frumoase face!

— Bine. Mi-ai mai spus și altă dată... bombăni Senea și se pregăti să plece la lucru.

Căci în afara preocupărilor din timpul liber, Senea mai și lucra.

— Ascultă, ca să zic așa... ce mîncăm azi la prînz? o întrebă pe nevastă-sa din prag.

— Supă de mazăre. Deși n-o meriți!

— Bine. Mi-ai mai spus... se oțări Senea și trînti ușa.

...Supă de mazăre era, într-adevăr, excelentă. De mult nu mai mîncase Senea o supă ca asta. Prin aburul cu miros îmbietor se străvedeau bobitele de un verde fraged, iar pe ici-colo pluteau stelute aurii.

— Ca să spun așa... asta-i... carevasăzică... atît putu Senea să îngine și goli farfuria. Apoi, mulțumit, se lăsă pe spătarul scaunului. Deodată în stomacul lui ghiorăi ceva.

— A fost o supă muzicală! glumi nevastă-sa, și în aceeași clipă, confirmîndu-i parcă spusele, din abdomenul lui Senea se auziră niște sunete executate la pian. Senea se holbă la nevastă, iar aceasta la Senea. Da! Din măruntaiele lui răsuna limpede Concertul Nr 1 pentru pian și orchestră de Saint-Saëns.

Senea sări ca ars.

— Carevasăzică... cum să spun... asta-l! zberă el. Unde mi-e transistorul?

— Taci din gură! Îl repezi nevastă-sa. Lasă-mă să ascult și-și lipi urechea de burta lui Senea. Compoziția lui Saint-Saëns n-o lăsa niciodată indiferentă.

— Unde-i bobul meu de mazăre? răcni Senea.

De data asta nevasta pricepu și ea despre ce-l vorba.

— Vai! Senea! Senecika! se văicări ea. Am curățat mazărea pe masă... Transistorul tău era pe aici pe undeva și cînta așa de frumos! Pe urmă emisiunea s-a terminat și toate boabele au devenit la fel. Apoi am pus apă la fierț și am aruncat toate boabele în oală! Vai, Senecika, iartă-mă! În schimb ai mîncat o supă grozavă!

— Lasă... ca să zic așa... asta-i! Din cauza ta mi-am înghițit transistorul!

Senea dădu să trîntească cu pumnul în masă, dar muzica lui Saint-Saëns se revărsa în sunete atît de dulci, nobile și melancolice încît, dezarmat, Senea se lăsă pe scaun. Apoi își îmbrățișă nevasta și, transportați, ascultară pînă la sfîrșit.

— Am transmis un concert de muzică simfonică. La ora treisprezece și patruzeci și cinci — ultimele știri.

Senea sări în picioare și se repezi la ușă.

— Vezi ce bine e? zise nevastă-sa. Dacă n-ai fi înghițit transistorul ai fi întîrziat la serviciu!

Și, într-adevăr, Senea ajunse în ultima clipă.

— N-ai auzit cumva cum o fi timpul miine? îl întrebă colegul din stînga lui. Senea nu avu timp să-i răspundă că nu știa, pentru că nu obișnuia să asculte „Buletinul meteorologic”, că de undeva, dinăuntru lui, se auzi clar:

— Pentru următoarele două zile vreme ușor instabilă. Cerul va fi temporar noros. Vînt potrivit din sectorul sud-vest. Temperatura în creștere ușoară, ziua va atinge valori de 18—20 de grade. Averse izolate în nord...

— Averse, zici? întrebă colegul, neîncrezător. Să nu uit să-mi iau haina de ploaie.

Senea era mai mult mort decît viu. Se temeă să se miște și ținea gura închisă.

— Senea! îl strigă secretara deschizînd ușa capitonată. Te cheamă șeful!

„Nu-i a bună!” se gîndi Senea și intră în biroul directorului.

Dădu să deschidă gura și să spună: „Vedeți... ca să zic așa...”, dar în aceeași clipă se auzi o voce sonoră, fermă:

— Greșeala unui membru al colectivului se răsfrînge asupra întregului colectiv. Să luăm, de pildă, pe tovarășul Prozorov, din abatajul minei nr. 17 bis...

Și Senea relată convingător un caz din care trebuiau trase învățăminte.

Directorul încremeni.

— Just, tovarășe, îi spuse el. Să ne mobilizăm toate forțele pentru...

— ...A spori productivitatea muncii, care este cheazăia succesului fiecărei întreprinderi! continuă vocea. Să luăm, de pildă, combinatul din Sokolov-Sarbai. Pînă nu demult...

Și Senea analiză temeinic activitatea combinatului.

— Tovarășul a crescut în muncă, observă directorul adresîndu-se șefului de cadre al serviciului în care lucra Senea. Ți-l recomand cu căldură.

— Se face, răspunse șeful de cadre și Senea află că fusese avansat.

Se năpusti afară din birou nu atît de bucurie, cît pentru că știa din programul de radio că emisiunea din ciclul „Despre conștiinciozitate în muncă” trebuia să ia sfîrșit și să înceapă un concert de melodii la cererea exploratorilor polari.

— Ascultă, îi se adresă lui Senea colega din dreapta lui. Te-am auzit adineaori cum fredonai un duet din „Dama de pică” și mi-a plăcut grozav. Diseară avem un spectacol de amatori. Trebuie să participi și tu.

Senea n-avu încotro. În aceeași seară îi se decernă titlul de laureat al concursului pentru cel mai bun imitator al lui Utiosov: căci Senea cîntase cu un glas de puteai să juri că-i al cunoscutului cîntăreț.

Așa a început cariera lui Senea.

A doua zi, dis-de-dimineață, Senea făcu un strălucit comentariu al situației politice internaționale, la ora unsprezece conduse competent cele zece minute de gimnastică în producție, iar înainte de prînz își informă colegii despre filmele ce rula pe ecranele cinematografulor moscovite și dictă adresele curățătorilor chimice ce executau comenzi urgente și ale centrelor de colectare a metalului. În pauza de prînz fu ales responsabil cultural, instructor sportiv și președintele comisiei sociale. După amiază conduse un cerc de întrebări și răspunsuri. E adevărat că dădu și răspunsuri anapoda. Cînd, de pildă, trebui să comenteze meciul de fotbal din ajun, începu să dicteze textul unui cîntec pentru copii. Dar încurcăturile trecură aproape neobservate. În definitiv, e plăcut să înveți un cîntec nou.

Peste o oră Senea se afla în prezidiul adunării generale după ce ținuse un referat lung. Dar ce referat! Cum scrie la gazetă. În primul rînd de scaune ședea soția lui și, îmbrumărită de fericire, îl privea pe Senea al ei printr-un binoclu de cîmp. Pe furis, Senea îi făcea din cînd în cînd cu ochiul. Mărit de zece ori, acest semn discret își înzecea semnificația.

FOTOGRAFII SE AMUZĂ

— Oare unde se sfîrșește?...

Foto: A. Galagoz

Dar Senea nu știa încă ce renghi avea să-i joace soarta.

În dimineața următoare se trezi, ca de obicei, la șase fără cinci și așteptă ca de undeva din măruntaiele lui să audă semnalele orei exacte. Trecură cinci minute. Nici urmă de semnale. Zece minute. Liniște desăvîrșită. Senea se bătu cu pumnul în burtă. Liniște. Sări din pat și se dădu cu capul de pereți. Nevastă-sa se trezi:

— Ce-i tărăboiul ăsta?

Senea deschise gura în tăcere. Nevasta se uită la ceas și înțelese totul.

Cînd ajunse la birou, colegii îl înconjurară și întrebările începură să curgă:

— Ce zici de meciul Spartak-Pahtakor?

— Unde mă sfătuiești să-mi petrec duminica?

— Ce se mai aude în Grecia?

— La ce restaurant să comand o masă pentru optzeci de persoane?

— Pentru cînd se anunță eclipsa de soare?

Încă în ajun Senea răspunsesse clar și competent la orice întrebare. Acum, însă, îi învălui pe toți într-o privire inexpresivă și dădu un singur răspuns:

— Vedeți... ca să zic așa...

Așa luă sfîrșit cariera lui Senea.

Viktor Slavkin

Ca-n filme

În scuarul din piața Pușkin am fost deonăzi martor la mai multe scene emoționante.

— Vă rog să mă iertați... A fost fără intenție, credeți-mă, mi-a spus, zîmbind stingerit, un băiețandru ce mă călcase pe picior.

Înainte de tinărului pășea un unchișor cu o pălărie de paic și un teanc de cărți sub braț. La un moment dat o carte s-a desprins din teanc și a căzut pe trotuar. Băiețandru s-a repezit ca un uliu, a ridicat-o și a înmînat-o unchișorului spunînd:

— Poffim cartea! V-a căzut adineaori!

— O, ești foarte amabil, îți mulțumesc, se bucură unchișorul.

O bancă era ocupată de un bătrînel, o bătrînică și doi flăcăi zdraveni și arși de soare. Constatînd cu zdăre de rău că nu mai erau locuri libere, o femeie se pregătea să facă cale întoarsă, cînd cei doi flăcăi săriră ca arși și rostiră în cor:

— Vă rugăm să luați loc!

În aceeași clipă se apropie un bărbat cu o servietă și întrebă:

— Spuneți-mi, vă rog, cum să ajung în strada Bronnaia?

— Imediat, cu plăcere, îi răspunse unul din flăcăi și-i explică răbdător și amănunțit cum se poate ajunge în strada Bronnaia.

— Îți mulțumesc, tinere, spuse bărbatul cu servieta și se depărtă.

— Pentru pușin, răspunse flăcăul ars de soare.

Simțeam că plutesc în al nouălea cer. Era atît de plăcut să ai de a face cu oameni politicoși! Cine spunea că în secolul vitezei există prea puțină bunăvoință, politețe, răbdare?

Un ghiont mă trezi din visare și o fetișcană cu buzele de un roșu-violet și unghiile așijderea se răsti la mine.

— Ce caști gura? Te-ai proțapit aici și ne împiedici de la lucru! Nu vezi că filmăm?

El da, așa mai înțeleg. Era ca-n filme...

V. Poleakov